ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

НСОРБ
НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ПРОГРАМА

ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

НА ОБЩИНА ИСПЕРИХ

2023 – 2027

ДЕКЕМВРИ 2022Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ 4

I. Основание за разработване 7

II. Приложими нормативни актове 8

2.1. Европейска нормативна и стратегическа уредба 8

2.2. Национална нормативна и стратегическа уредба 9

III. Профил на община Исперих 13

3.1. Географска характеристика, релеф, климат, води и почви 13

3.2. Население и демографска характеристика 20

3.3. Домакинства 22

3.4. Сграден фонд 23

3.5. Промишленост …..... 28

3.6. Селско и горско стопанство 30

3.7. Транспортно-комуникационна система 30

3.8. Енергийна и газоснабдителна мрежа 31

3.9. Външна осветителна уредба 33

IV. Политика по енергийна ефективност 36

4.1.Основните дейности и насоки на местната политика по ЕЕ 36

4.2. Приоритетни направления за проекти и мерки за енергийна ефективност..... 37

4.3. Енергийна бедност 39

V. Състояние на енергийното потребление 41

5.1. Общински сгради 41

5.2. Улично осветление 43

5.3.Жилищен фонд 44

VI. Цели и обхват 46

VII. Избор на дейности и мерки 48

VIII. Очаквани ефекти от изпълнението 52

IX. Етапи на изпълнение 54

X. Източници на финансиране 55

XI. Наблюдение и контрол 57

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

XII. Отчет на изпълнението..... 60

ЗАКЛЮЧЕНИЕ 61

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И ОЗНАЧЕНИЯ

АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ВИ	Възобновяеми източници
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСБ	Енергийна стратегия на България
ЕСМ	Енергоспестяващи мерки
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗГ	Закон за горите
ЗЕЕ	Закон за енергийна ефективност
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КПД	Коефициент на полезно действие
ИНПЕК	Интергиран национален план енергетика и климат
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МЕ	Министерство на енергетиката
МИ	Министерство на икономиката
МПС	Моторно превозно средство
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НПСБНПЕ	Национален план за сгради с близко до нулево потребление на енергия
НДПВЕИ	Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ
НПДЕВИ	Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
НСИ	Национален статистически институт
ОП	Оперативна програма
ПЕЕ	Програма по енергийна ефективност
ФЕЕ	Фонд "Енергийна Ефективност и възобновяеми източници"
ПЧП	Публично-частно партньорство
kW	Киловат
kWh	Киловат час
MW	Мегават

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

MWh	Мегават час
GWh	Гигават час

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

ВЪВЕДЕНИЕ

Увеличаващото се енергийно потребление и задълбочаващата се енергийна криза в световен мащаб, поради нарастващото търсене на енергия, налагат спешни мерки за повишаване на енергийната ефективност и разработване на енергийно-ефективни стратегии, технологии, системи и процеси. Изменението в климата от своя страна повиши загрижеността относно негативния ефект, който предизвикват парниковите газове и наложи необходимостта да се работи целенасочено в посока на разработване и изпълнение на програми и планове в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници.

Енергийната ефективност представлява съотношение между изходното количество производителност, услуга или стока и вложеното количество енергия, т.е. извличане на максимална полза от всяка единица енергия. Предизвикателството се състои в това да се сложи край на прекомерно увеличаващото се енергийно потребление без да се намалява качеството на живот. Това може да бъде постигнато чрез подобряване на енергийната ефективност включително чрез промяна в поведението на енергийните консуматори.

Понятието за енергийна ефективност е свързано не само с икономия, но и с извличане на максимална полза от всяка единица енергия, чрез използването на съответните модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди от потребление.

Аспектите на енергийната ефективност са:

- Политически – намаляване на енергийната зависимост на страните членки на Европейския съюз от външни доставчици и пестеливо използване на изчерпаеми фосилни горива.
- Икономически и социален - конкурентноспособност и икономически растеж; повишаване на стандарта на живот на домакинствата чрез освобождаване на допълнителен финансов ресурс, борба с енергийната бедност. България е на първо място в Европа по енергийна бедност.
- Екологичен – намаляване на вредните емисии в атмосферата и намаляване на щетите върху природата, причинени от добива на енергоресурси.

Изпълнението на проекти и дейности за повишаване на енергийната ефективност е един от приоритетите на политиката на Европейския съюз.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Реализирането на местни програми, планове и проекти за устойчиво потребление на енергия трябва да се превърне в неотменно задължение за всички общини в Европа, защото това носи значителни ползи на местните общности. Специфична подкрепа ще бъде предоставена за новаторски интегрирани енергийни решения на местно ниво, допринасящи за преминаване към т. нар. „зелени градове“ и изпълнението на целите на „зелената сделка“.

Зелената сделка (Green Deal), известна още като Зеленият пакт, е набор от политики предложени от Европейската комисия, които трябва да направят Европа климатично неутрална до 2050 г. в съответствие с целите на Парижкото споразумение. Планът е да бъде намалено производството на парникови газове поне с 50%, сравнено с нивата от 1990 г. В тази връзка следва да се преразгледат всички закони и да се въведат нови за кръговата икономика, намаляване на потреблението на енергия в сградите, биоразнообразието, земеделието и иновациите.

Производството на електроенергия е причина за над 75% от вредните емисии в ЕС. Европейският съюз (ЕС) има за цел да бъде световен лидер в борбата с изменението на климата и в тази връзка се стреми да постигне целите на споразумението от Конференцията на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (COP 21) в Париж, като същевременно осигурява чиста енергия в целия Съюз. За да изпълни този ангажимент, ЕС определи следните обвързващи цели за климата и енергетиката за 2030 г., както следва:

- Намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 40% в сравнение с 1990 г.;
- Повишаване на енергийната ефективност (ЕЕ) до поне 32,5%;
- Увеличаване на дела на енергия от възобновяеми източници (ВИ) до поне 32% от брутното крайно потребление на енергия в ЕС;
- Осигуряване на минимум 15% ниво на междусистемна електроенергийна свързаност между държавите членки.

В тази връзка страните от ЕС трябваше да изготвят 10-годишен интегриран национален план за енергия и климат (NECP) за периода от 2021 г. до 2030 г. На 27.02.2020 г. Министерският съвет прие Интегриран план в областта на енергетиката и климата на

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Република България 2021-2030 г. (ИНПЕК)[1], в който са заложени ключовите цели на националната енергийна политика за следващото десетилетие. За да се редуцира цялостното използване на енергия Директивата за енергийната ефективност на ЕС определи и по-амбициозна задача: задължителна годишна цел за намаляване на потреблението на енергия на ниво ЕС.

Обновяването на сградите е една от водещите програми по Зелената сделка. Под реновиране се разбира повишаване на енергийната ефективност, което да помогне за намаляване на сметките за отопление и ток. Публичният сектор ще трябва да обновява 3% от сградите си всяка година, за да стимулира вълната от обновяване, да създаде работни места и да намали потреблението на енергия и разходите за данъкоплатците.

Местните власти трябва да играят водеща роля в разумното използване на енергията, реализирането на местни стратегии, планове и проекти за устойчиво потребление на енергията трябва да се превърне в неотменно задължение за всички общини в Европа, защото това носи значителни ползи на местните общности.

Повишаването на енергийната ефективност е един от основните инструменти, които водят до постигането на заложените цели в областта на икономиката и енергетиката не само на национално ниво, но и на местно. Реализирането на националната политика по енергийна ефективност е възможно само с активното участие на Общините. От техните действия зависи повишаването на енергийната ефективност на сградите и комуналния сектор на съответната територия. Общините, като консуматори на енергия, имат съществена роля в развитието на енергийната ефективност чрез изпълнението на заложените в планове, програми и проекти енергоспестяващи мерки за намаляване на енергийната консумация.

Изготвянето на общински програми за енергийна ефективност (ПЕЕ) е задължителна част от държавната политика по енергийна ефективност и налага участието на съответните регионални и местни структури. Общинските програми за енергийна ефективност целят да се намали нивото на енергопотребление в обектите - общинска собственост (сгради, инсталации, улично осветление и др.) като по този начин да се даде пример на населението и бизнеса с оглед генериране на икономия на енергия в бита и индустрията.

[1] https://www.me.government.bg/uploads/manager/source/EE/LTRS_Bulgaria.pdf

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

Предвидените в настоящата програма мерки по енергийна ефективност имат за цел политиката по енергийна ефективност да се превърне в приоритет на Община Исперих, като по този начин се повишат икономическия растеж и жизнения стандарт на населението на общината и се подпомогне опазването на околната среда.

Реализацията на общинските програми за енергийна ефективност води до:

- намаляване на зависимостта на общините от доставка на енергия и енергоносители;
- намаляване разходите за горива и енергия;
- подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите;
- обновяване облика на населените места и съответно повишаване на жизнения стандарт и качеството на живот;
- повишаване сигурността на снабдяването с енергия и топлинния комфорт;
- намаляване емисиите на парникови газове и ограничаване на негативното въздействие върху околната среда и климата.

I. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Настоящата Програма за енергийна ефективност (ПЕЕ) 2023-2027г. на община Исперих е разработена в съответствие с изискванията на чл.12, ал.2 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), обн. ДВ бр.35 от 2015 г., с последни изм. и доп. ДВ.бр.21 от 12 Март 2021 г[2]. Програмата е в съответствие с Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г. (ИНПЕК), Националния план за действие по енергийна ефективност[3], Националния план за сгради с близко до нулево потребление на енергия, Националната дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществения и частния национален жилищен и търговски сграден фонд и Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на програми за енергийна ефективност.

[2] https://seea.government.bg/documents/ZEE.pdf

[3] https://www.seea.government.bg/documents/bg_final_necp_main_bg.pdf

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Към настоящия момент (октомври 2022 г.), политиките на България в областта на устойчивото енергийно развитие се определят от Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г. Заложените цели в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България до 2030 г. относно енергийната ефективност предвиждат намаляване на първичното енергийно потребление с 27.89% и намаляване на крайното енергийно потребление с 31.67%.

Програмата за енергийна ефективност се одобрява и приема от Общински съвет – Исперих, по предложение на Кмета на общината. Програмата е с пет годишен срок на действие, който е съобразен с периода на действие на стратегическите документи от по-високо ниво в системата на регионално и национално развитие. Тази програма надгражда предходната ПЕЕ със срок на действие до 2022 г., разработвана от Община Исперих. Определени са основните цели, действията и мерките за развитие на общинската политика в областта на енергийна ефективност в съответствие с националното законодателство и добрите европейски практики в областта на енергийната ефективност. Целта на Програмата е намаляване на енергийната интензивност на брутния вътрешен продукт на територията на Община Исперих чрез намаляване потреблението на енергия при крайните потребители.

При изготвянето на програмата са използвани всички налични материали, данни и информация, предоставени от общинското ръководство, мрежовия оператор за територията, контролните и общински институции.

Община Исперих е в състояние да насърчава инвестициите и упражнява контрол върху редица дейности, водещи до повишаване на енергийната ефективност на нейната територия. С разработването на настоящата Програма за енергийна ефективност 2023-2027 г., ще се създадат условия за провеждане на устойчива общинска политика за усвояване на различни енергийни възможности, тяхното приложение на местно ниво и осигуряване на финансиране, чрез различни инструменти. Програмата е съгласувана с Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. и включените в него проекти и дейности.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

II. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Настоящият документ е разработен изцяло в съответствие с европейските нормативни актове, свързани с енергетиката и климата, които са транспонирани в българското законодателство.

2.1. Европейска нормативна и стратегическа уредба

Стратегически документи на ЕС в областта на енергетиката и климата включват:

- *Дългосрочна стратегия на ЕС до 2050: „Чиста планета за всички“*
- *Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата*
- *Енергийна пътна карта до 2050 г.*

Международни документи в областта на климата, подкрепени от ЕС и залегнали в изработените политики в областта на енергетиката и климата са:

- *Споразумение за климата на ООН от Париж 2015 г.*
- *Рамкова конвенция на ООН по изменение на климата и Протокол от Киото.*

Нормативните документи, които създават правната рамка за осъществяването на политиките на ЕС в областта на енергетиката и климата, са:

- *Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата.*
- *Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от ВИ*
- *Директива (ЕС) 2018/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за изменение на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност*
- *Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012г. относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (1)*
- *Директива (ЕС) 2018/844 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018г. за изменение на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност*
- *Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите*

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

2.2. Национална нормативна и стратегическа уредба

Дългосрочните национални стратегически документи в областта на енергията и климата включват:

- *Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г.*
- *Дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.*
- *Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България*[4].

Планът за възстановяване и устойчивост полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката, в съответствие с амбициозните цели на Зелената сделка и предвижда реализация на мащабни проекти, както за повишаване на енергийната ефективност в сградите – частни, общински и държавни, така и на проекти, насочени към оползотворяване на енергия от възобновяеми източници.

Други национални стратегически документи със значение за настоящата програма:

- *Национална жилищна стратегия, 2017-2030 г.*
- *Национален план за действие за енергия от горска биомаса 2018-2027 г.*
- *Национален отчетен план за горите, съдържащ референтното ниво за горите на България за 2021-2025 г.*
- *Национален план за управление на отпадъците, 2021-2028 г.*

Законодателната рамка в областта на енергийната ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници се определя от следните по-важни нормативни документи:

Закон за енергийната ефективност /ЗЕЕ/ (изм. и доп. ДВ.бр.21 от 12.03.2021 г.)

Въвеждането в българското законодателство на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност със сега действащия ЗЕЕ поставя редица предизвикателства пред Общините в качеството им на крайни клиенти на енергия.

По силата на чл. 12 от ЗЕЕ държавната политика в областта на енергийната ефективност се изпълнява от всички държавни и местни органи, като за целта тези органи

[4] https://nextgeneration.bg/14

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

разработват и приемат програми по енергийна ефективност, съответстващи на целите, заложени в:

- Национални планове за действие по енергийна ефективност;
- Национален план за сгради с близко до нулево потребление на енергия;
- Национален план за подобряване на енергийните характеристики на отоплявaните и/или охлаждани сгради - държавна собственост, използвани от държавната администрация;
- Национална дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществения и частния национален жилищен и търговски сграден фонд;

Програмите по енергийна ефективност се разработват при отчитане на стратегическите цели и приоритети на регионалните планове за развитие на съответните райони, изготвяни на основание чл.4, ал.3 от Закона за регионалното развитие, както и въз основа на перспективите за устойчиво икономическо развитие на съответните райони за икономическо планиране.

Съгласно чл.12, ал.4 от ЗЕЕ, средствата за изпълнение на програмите по енергийна ефективност се осигуряват в рамките на бюджетите на държавните органи и на общините. Съгласно чл. 63, ал. 1 от ЗЕЕ, собствениците на сгради - публична държавна или общинска собственост, собствениците на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление по чл.57, ал.2 са длъжни да извършват управление на енергийната ефективност. Управлението на енергийната ефективност се извършва чрез:

1. организиране на изпълнението на програмите по чл. 12, ал.2 на мерките по чл. 23, ал.1, както и на други мерки, които водят до енергийни спестявания, и изпълнението на целите, заложени в актовете по чл.5, ал.3, т. 1 - 4 (ЗЕЕ) от собствениците на сгради-публична държавна или общинска собственост, и собствениците на системи за външно изкуствено осветление;

2. поддържане на бази данни за месечното производство ип отребление по видове енергии-от собствениците на предприятия и промишлени системи;

3. ежегодно изготвяне на анализи на енергийното потребление - от задължените лица по ал.1;

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Закон за енергетиката /ЗЕ/ (изм. и доп. ДВ. бр.9 от 1 Февруари 2022 г.)

Със Закона за енергетиката на кметовете на общини се възлагат следните задължения:

- да изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитието на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за електроснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване;
- да осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление за имоти - общинска собственост;
- да предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнението на инвестиционните програми на енергийните предприятия за развитие на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура.

Закон за устройство на територията /ЗУТ/ (изм. ДВ. бр.94 от 12 Ноември 2021г., доп. ДВ. бр.42 от 7 Юни 2022 г.)

Едно от основните изисквания на Закона за устройство на територията (ЗУТ) е т.нар. „шесто изискване към строежите“ - изискването за енергийна ефективност (вж. чл. 169, ал. 1, т. 6 от ЗУТ), въведено в ЗУТ през 2005 г. С въвеждането на това изискване дейностите, свързани с реализация на инвестиционни намерения в областта на строежите, в това число и дейностите по изпълнение на енергоспестяващи мерки са поставени на нова основа.

Подзаконови нормативни актове в областта на енергийната ефективност

- НАРЕДБА №Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради;
- НАРЕДБА №Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите;
- НАРЕДБА № 5 за техническите паспорти на строежите (изм. ДВ. бр.68 от 17.08.2021 г.)
- НАРЕДБА № РД-16-347 ОТ 02.04.2009 г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договор с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради - държавна и/или общинска собственост;

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

- НАРЕДБА № Е-РД-04-1 ОТ 5 АПРИЛ 2022 г. за условията и реда за извършване на проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации и инсталациите за комбинирано отопление и вентилаия по чл.50, ал.1 и на климатичните инсталации по чл.51, ал.1, условията и реда за изготвянето на оценка на енергийните спестявания, както и условията и реда за създаване, поддържане и ползване на базата данни по чл.52 от Закона за енергийна ефективност (в сила от 15.04.2022 г.);

- НАРЕДБА №Е-РД-16-647 от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация (Обн. ДВ. бр.3 от 12 Януари 2016г.);

- НАРЕДБА №Е-РД-04-3 от 04.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания и изискванията към методиките за тяхното оценяване (изм. и доп., бр. 79 от 25.09.2018 г.);

- НАРЕДБА №Е-РД-04-05 от 08.09.2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания;

- НАРЕДБА № 6 от 24 февруари 2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи (ЗЕ) (изм. и доп. ДВ. бр.76 от 27 Септември 2019 г.);

- НАРЕДБА за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица (в сила от 27.09.2016 г.).

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

III. ПРОФИЛ НА ОБЩИНА ИСПЕРИХ

3.1. Географска характеристика, релеф, климат, води и почви

Община Исперих обхваща компактна площ от 402 кв. км. по южните склонове на Лудогорското плато. Територията на Общината граничи с общините Дулово, Каолиново, Исперих, Разград, Завет и Главница. Административно, територията на Община Исперих е част от Разградска област, като е втората най-голяма община в областта. Територията на Община Исперих заема 15,3 % от площта на областта, и в нея живеят над 18 % от цялото население на областта.

Фиг. 1 Разположение на територията на Община Исперих в област Разград

Община Исперих е сравнително изолирана, защото остава встрани от основните потоци на хора и стоки в Северна България: административният център - гр. Исперих, е разположен на 37 км североизточно от гр. Разград, на 72 км югозападно от гр. Силистра и река Дунав, и на 150 км северозападно от гр. Варна и Северното Черноморие. Общината е в сравнителна близост до речните пристанища на Русе и Силистра (70-90 км.), и до морското пристанище и летище на град Варна (150 км.)

През Общината не преминават магистрали и първокласни пътища, което от една страна затруднява достъпността, от друга създава възприятие за територията, като отдалечен и периферен район. Достъпът до Общината се осъществява предимно чрез второстепенни пътища: през община Разград - до София, през община Завет - до Русе, през община Дулово до Силистра и Добрич и през община Венец - до Варна и Южна България.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

През Община Исперих преминават частично или изцяло 7 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 108 km.

Фиг. 2: Карта на територията на Община Исперих

Освен град Исперих, на територията на Общината са разположени още 23 населени места – села. Селата се намират на сравнително малки разстояния от град Исперих. Най-отдаленото населено място (с. Духовец) се намира на 18 км. от град Исперих. Около 60% от населението на селата може да достигне град Исперих за не повече от 10 минути с автомобилен транспорт.

Територията е сравнително отдалечена от динамични градски центрове. Най-близките големи градски центрове са Русе (на около 1 час и 30 минути) и Варна (около 2 часа). Разстоянието до София е около 400 км (6 часа). Това, от своя страна, затруднява развитието на бизнеса - увеличава транспортните разходи, ограничава достъпа до пазари, затруднява преноса на нови знания и предприемачеството и конкурентоспособността на бизнеса като цяло.

Релеф и геоложка характеристика

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

Община Исперих се намира в централната част на Източната Дунавска равнина. Релефът ѝ е равнинен и слабо хълмист, с дълбоко всечени долини и суходолия, като надморската височина варира от 200 до 300 m и се понижава от юг на север. Цялата територия на Общината попада в северната част на Лудогорското плато, като южно от село Малко Йонково, на границата с Община Исперих се намира най-високата ѝ точка – 348,4 m. надморска височина. Западно от село Райнино, в суходолието на река Царацар, е най-ниската ѝ точка – 136 m надморска височина.

Климат

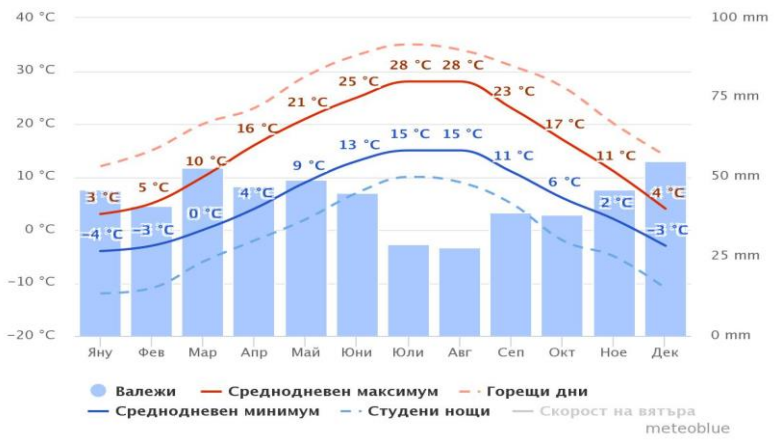
Като важен компонент на географската среда климатът оказва силно влияние върху останалите компоненти на природната среда – води, почви, растителен и животински свят. Има голямо значение за развитие на начина на живот и икономиката чрез селското стопанство, отделните видове транспорт, строителството и промишлеността.

В климатично отношение района на Общината попада в умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област и се характеризира с горещо лято и студена зима. Валежите са по-ниски от средните за страната, но са по-обилни в сравнение с останалите области в Лудогорието. Годишният ход на валежите в този район има подчертано континентален характер. Максимумът е през юни, а минимумът - през февруари. Валежите от сняг са в периода ноември – април. Средното месечно и сезонно разпределение на валежите е както следва: зима -131 л. кв. м, пролет -165 л. кв. м, лято - 227 л. кв. м и есен - 133 л. кв. м.

Най-студените месеци през годината са януари и февруари. Средната годишна температура е 10,3°C. Минималните температури през зимата в някои случаи падат до -25°C. Не са изключения и резките понижения на температурите през пролетта и есента. Като най-топли се очертават месеците юли и август. Типичен пролетен месец е април, а типичен есенен - октомври. За добре изразения континентален характер на климата в района на община Исперих свидетелстват средните месечни температури за януари /-2°C/ и за юли /24°C/, валежният режим /февруарски минимум и юнски максимум/ и сравнително продължителното задържане на снежната покривка /над 3 месеца/.

Фиг. 3: Средни месечни температури и валежи в община Исперих

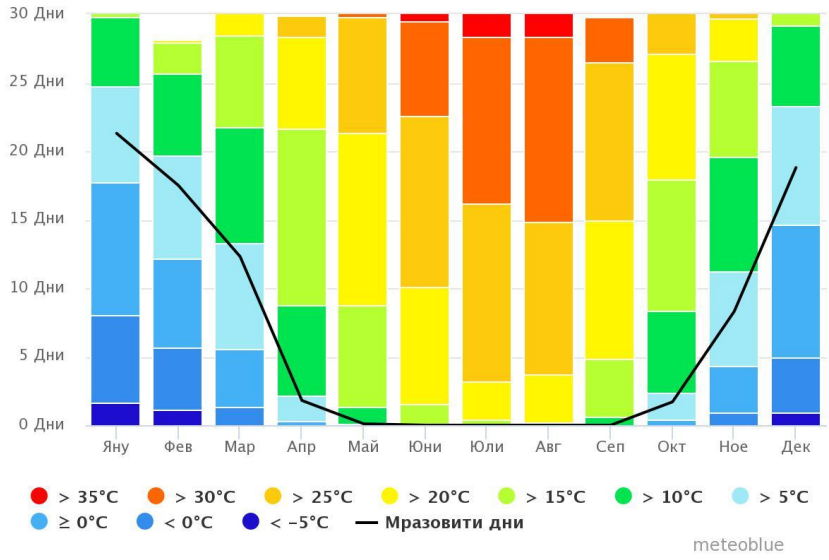
Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Източник: www.meteoblue.com/bg

„Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец за Исперих. По същия начин „Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години.

Фиг. 4: Средномесечни максимални температури и мразовити дни в община Исперих

Източник: www.meteoblue.com/bg

Средноденонощната годишна температура на въздуха е 10-12°C. Средномесечната максимална температура е през м.юли (26.2°C), а средната минимална температура е

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

януарска (-5.8°C). Абсолютната максимална температура е 37°C, а абсолютната минимална -25.8°C. Средногодишната сума на валежите е 67.4 мм/м2.

Най-високи температури са отчетени през месец юли – около 40^0 С, а най-ниски през януари – минус 15^0 С . Продължителността на отоплителния период е от 180-200 дни. Средната скорост на вятъра в община Исперих за 2017 г. е около 20 км/час, като най-интензивно движение на въздушните маси е имало през месец януари – над 80 км/час.

Хидрология

Водните ресурси на Общината са сравнително ограничени – през територията й преминават четири реки – р. Царацар, р. Война, р. Сенковец и р. Чаирлък, но няма достатъчно водни ресурси за промишлени нужди и поливане. На територията на Община Исперих се намират най-големите карстови извори в тази част на страната. Дълголетните карстови процеси са довели до създаването на характерен и уникален за района комплекс от карстови форми - пещери, скални ниши, дупки и др., представляващи интерес за палеонтолози, спелеолози и археолози, както и за развитието на специфични форми на туристическа дейност.

Валежите са по-ниски от средните за страната, но зимните са по-обилни в сравнение с останалите области в Лудогорието.

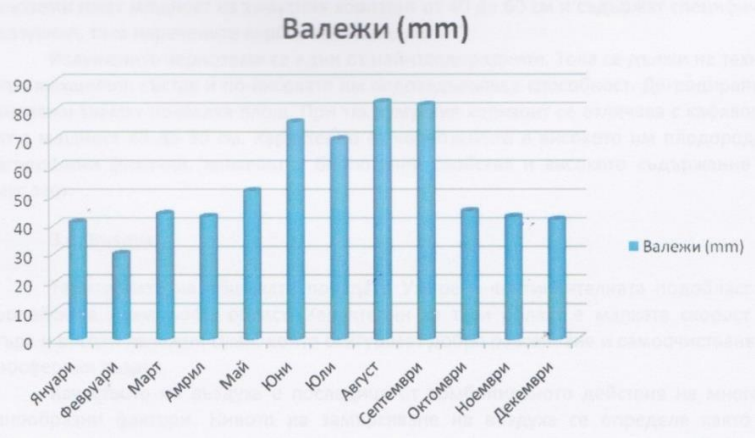
Годишният ход на валежите в този район има подчертано континентален характер. Максимални са валежите през пролетно-летния период и есенния период. Валежите от сняг са в периода ноември – април, снежната покривка се задържа сравнително дълго /над 3 месеца/.

Долинната мрежа на реките на Разградско – Исперихската подутина има радиално устройство. Морфологията на речните долини, врязани в миоценски варовици и пясъци се отличава съществено от морфологията на долините, врязани в плиоценските и льосови наслаги. Високите части на склоновете са заети от структурни стъпала, а върху по-ниските са развити речни тераси. Релефът на терена, оформен от тектонични сили, определя двата водосборни басейна: Голяма Камчия на югоизток и Бели Лом на северозапад. Територията на общината обхваща част от Дунавски район за управление на водите и включва поречията река Русенски Лом, заедно с притоците й Бели Лом, Черни Лом, Мали (Омурски) Лом и т.н. (територията, разположена западно от подземния малм-валанжски водоносен хоризонт). Долинната мрежа на реките на Разградско-Исперихската подутина има радиално устройство. Морфологията на речните долини, врязани в миоценски

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

варовици и пясъци се отличава съществено от морфологията на долините, врязани в плиоценските и льосови наслаги.

Фиг. 5: Средномесечни валежи в община Исперих (mm)

Източник: www.meteoblue.com/bg

Почви

Земеделската територия заема 77 % от територията на Община Исперих, което е значително по-високо от средното за България (57,4%). Общият състав и характеристики на почвите са плодородни черноземи (39% от обработваемата земя) и сиви горски почви (61 %).

Биоразнообразие

Едно от големите богатства на Община Исперих са горите, които съставляват 19 % от територията ѝ. Общата залесена площ възлиза на 10 912,7 ха, а общият дървен запас се оценява на 1 028 475 куб. м. Предвидената за ползване дървесина за периода 2017-2020 г. 132942 куб.м., а реално осъществената е 142747 куб.м. Растителното разнообразие в горския фонд на Община Исперих включва над 40 дървесни видове, в т.ч. четири иглолистни, над 20 храстови видове и над 100 броя тревни растителни видове. Средногодишното залесяване възлиза на над 900 декара-главно с местни устойчиви широколистни дървесни видове, каквито са цера (Quercuscerris), дъба(Quercusrobur), сребролистната липа (Tiliaargentea), ясен (Fraxinusangustifolia), явор (Acerplatanoides) и др. От иглолистните видове се срещат бял бор(Pinussylvestris),черен бор (Pinusnigra),смърч (Piceaabies), ела (Abiesalba). Залесяването включва и някои чужди видове, които са успешно аклиматизирани у нас, каквито са червения американски дъб

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

(Quercusborealusvarmaxima),унгарската акация и различни клонове хибридни тополи(род Populus). Времето и ограничената човешка намеса са запазили специфичния растителен свят в АР "Сборяново" почти непроменен. Силно пропускливите горни почвени пластове са станали причина за развитието и запазването на много източно-европейски степни видове растения, съчетани със смесени листопадни гори.

Въздух

В Северния централен район за планиране, в който е включена Община Исперих, нивата на замърсяване със серни и азотни диоксиди са под пределно допустимите за средногодишната норма. Средногодишните нива на серен диоксид поддържат трайна тенденция към понижаване, като средногодишните концентрации почти навсякъде са в рамките на пределно допустимите количества /ПДК/. Превишенията на среднодневните норми са локални и предимно през зимните месеци. В големите градове са традиционно високи /над ПДК/ нивата по показател общ суспендиран прах и ФПЧ10 /фини прахови частици/, като причината за това е ниската степен на благоустроеност и непочистването на уличната мрежа. Стартиралата газификация в региона се очаква да допринесе за значително снижаване на нивата на въглеродни окиси (NO)x и азотни окиси (SO)x. През последните години извършените замервания показват нормализиране на състоянието и привеждане на данните в допустимите норми. Източници на "неприятни миризми" за района на общината няма. При изгарянето на масово употребяваните в домакинството твърди горива, емисиите са с ниска височина и ниска емисионна температура. При неблагоприятни метеорологични условия и затруднена дифузия на замърсителите може да се стигне до високи приземни концентрации на вредни вещества в близост до източниците.

По отношение чистотата на атмосферния въздух Община Исперих не е сред проблемните. За чистотата на атмосферния въздух в района освен климатичните фактори и релефа допринася липсата на големи промишлени предприятия или топлоцентрали. Липсват и големи животновъдни ферми. Атмосферният въздух на гр. Исперих се замърсява основно от дейността на завода за производство на фаянс и теракот —Хан Аспарух, ЗРЧ Балканкар - завод за производство на резервни части, МЗ —Добруджа-КИТ - завод за резервни части за текстилната промишленост, хладилно-консервен комбинат. Замърсителите, които се изпускат в атмосферата са традиционни за горивните процеси - серни, азотни и въглеродни оксиди, както и прах. През района не минават пътни артерии от първокласната републиканска мрежа или магистрали с висока интензивност на трафика

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

на МПС. Липсва пренос на замърсен въздух от промишлени райони поради тяхната отдалеченост.

В последните години значително се засилва интереса към газифицирането, особено от страна на потенциални битови абонати. Интерес има и от страна на частни фирми. Замяната на традиционните енергоносители с природен газ води до намаляване на вредните емисии и парникови газове, отделяни от горивните инсталации и до подобряване състоянието на околната среда.

3.2 Население и демографска характеристика

От предоставените статистически данни за населението на Община Исперих, по данни на Националния статистически институт от последното преброяване през 2021 година, може да се обобщи следната текуща характеристика на демографията на Общината: Урбанистичната структура на Община Исперих се състои 24 населени места - един град и 23 села. Административен център на Общината е град Исперих. Според броя на населението си, селата са: много малки /до 200 жители/ – 10 населени места, малки /от 200 до 1000 жители/ – 13 населени места и средни /от 1000 до 2000 жители/ – 1 населено място. Няма населени места с положителен прираст в периода 2015 – 2021 г., като за периода населението е намаляло с 1375 души. По населени места, броят на населението е разпределено неравномерно. Населението на Община Исперих, от последното преброяване през 2021 година, е 19 857 души. От цялото население на общината гр.Исперих, който е и общински център, е разположено най-голям брой население – 7697 души. На второ място се нарежда с.Подайва - 1540 души. На трето място е с. Китанчево - 1351 души. Това са и трите населени места с население над 1000 души. Най-малко населеното място е с. Конево – 68 души.

Фиг.6: Население по населени места в община Исперих

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

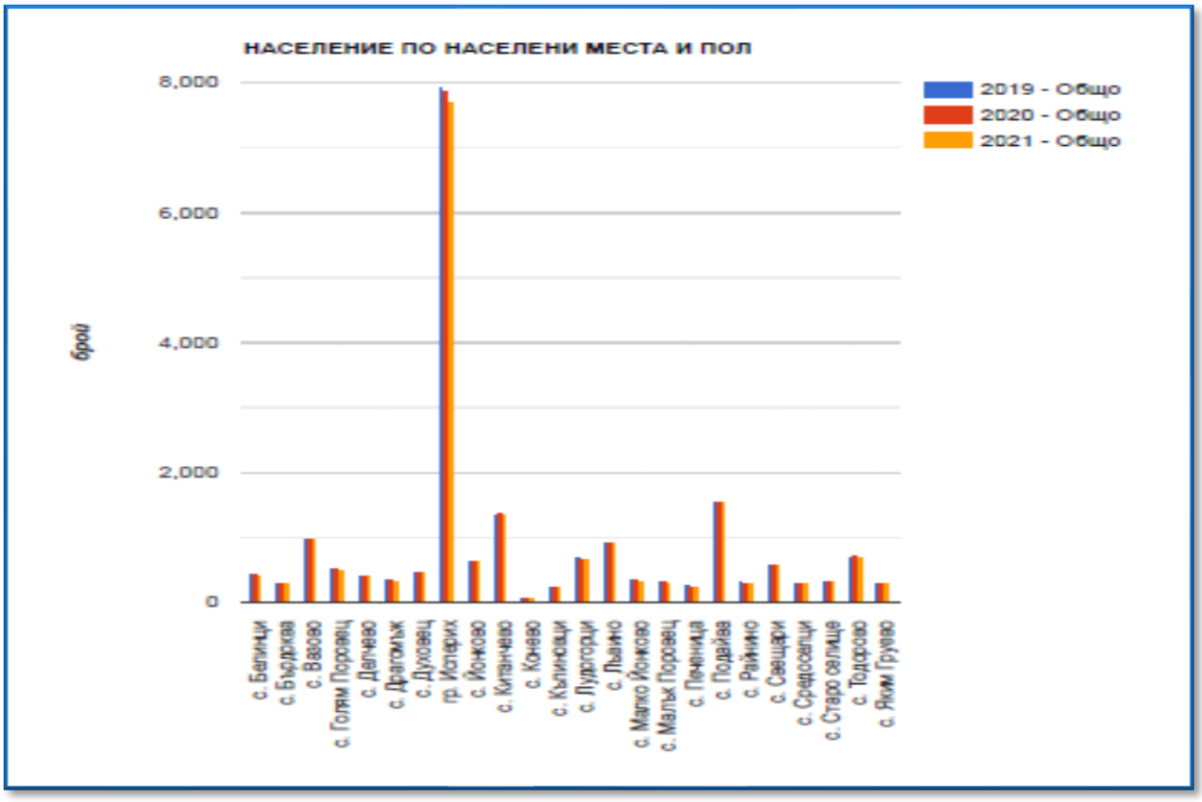
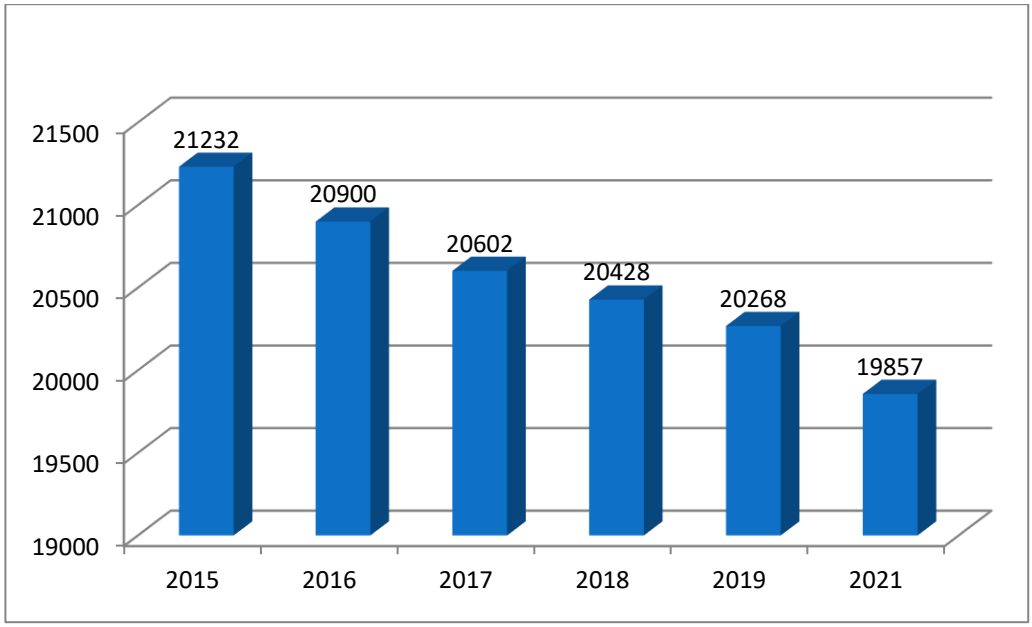

Таблица 1: Изменение на населението - Община Исперих, 2015-2021 г.

Години	2015	2016	2017	2018	2019	2021
Население/брой/	21232	20900	20602	20428	20268	19857
Естествен прираст на населението/брой/	-145	-109	-130	-146	-151	-173
Механичен прираст на населението/брой/	-213	-223	-168	-28	-9	-238

Фиг. 7: Брой на населението в община Исперих за периода 2015-2021

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ".

Източник: НСИ – преброяване на населението 2021

Фиг.8: Изменение на населението в община Исперих 2015-2021г

Населението на Община Исперих намалява с 229 души средно за периода 2015-2021 г. г., като средногодишния темп на изменение е -1,6 %. Средният брой на населението за периода е 20 548 души. Тенденцията за намаляване на населението е трайна, с умерени постоянни темпове. Най-голямо влияние върху динамиката на населението оказват естественя и механичния прираст, като преобладаващо на него се дължи цялото движение на населението в общината.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

От представените данни е видно, че тенденциите на естествения и механичния прираст на населението са отрицателни, като общият нетен ефект за периода също е отрицателна величина. Тенденцията се запазва сравнително непроменена през наблюдавания период. Разпределението на населението на Община Исперих по възрастови групи е близко до средните стойности на показателя за областта. Тенденциите са за намаление на броя на лицата в най-младата възрастова група и за увеличение на лицата във втората и третата възрастова група. Трайна е тенденцията на напускане на Общината от хора в работоспособна възраст, които търсят препитание в чужбина и по-големите градове на страната. В резултат на тези процеси се наблюдава трайна тенденция на намаляване броя на хората със средно специално и висше образование. Безработицата и непълната заетост отбелязват огромен скок през последните години.

3.3. Домакинства

Сградният фонд, който включва частните сгради на домакинствата в община Исперих е разнообразен – еднофамилни къщи, малки кооперации и многофамилни жилищни блокове. Строителните характеристики и състоянието на сградите не се различава от състоянието на общинските сгради. Преобладаващата част от сградите отговарят на стари норми, изградени по стари строителни технологии и не отговарят на съвременните норми за енергийна ефективност. Това предопределя необходимостта от прилагане на съвременни методи за подобряване на енергийната ефективност и използването на източници на възобновяема енергия.

Изпълняват се частични енергоспестяващи мерки върху сгради от битовия сектор, определени от желанието и възможностите на собствениците, но те са крайно недостатъчни. Най-висок дял в енергийното потребление на битовия сектор има електроенергията.

Над 75% от целия жилищен фонд се състои от сгради с ниска енергоефективност, остарели, амортизирани, без изолации, със стара дървена дограма. Предприеманите ремонти са частични и не включват прилагане на мерки за енергийна ефективност, което води до цялостен неблагоприятен енергиен баланс в домакинствата. Над 50% от тях използват неефективни стари електрически уреди, а не високо енергоефективни.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Основната причина е в ниската покупателна способност, особено на населението от третата възраст. Голяма част от хората не са информирани за етикирането на стоките и параметрите им по отношение на икономичност на ел. енергия.

През последните години Общината създава благоприятни условия за привличане на финансов ресурс по оперативните програми и търси постоянно механизми за реализация на мерки за повишаване на ЕЕ.

В последните години нараства интересът към слънчевите колектори и системи за затопляне на вода, тъй като за климатичната зона, в която попада територията на Община Исперих, слънчевите системи могат да доставят от 50 до 75 % от потребностите от топла вода. Към момента са единици използваните системи за БГВ чрез слънчева

Актуални данни за броя на домакинствата в община Исперих ще има до края на 2022 година, след като бъдат обработени данните от новото преброяване на населението и жилищния фонд от НСИ направено през 2021[5] г.

3.4. Сграден фонд

Сградният фонд в Община Исперих е разнообразен и разделен по целеви групи, определени по функции и предназначение за по-лесното и бързо оценяване на енергийното потребление във всяка от групите. Преобладаващата собственост на жилищата е частна, на физически лица – над 90.0%. Едва 3% от съществуващите жилища са държавна или общинска собственост и 6% е на частни юридически лица. Преобладаващата част от сградите са въведени в експлоатация преди 2015 г., което определя и ниското ниво на енергийна ефективност в тях. Няма реализирани нови обекти общинска или държавна собственост. Преобладаващият брой сгради са строени в периода 1960-1990 г., а малка част-около 10%, са строени преди 1950 г. Едва около 5% от сградния фонд е с висока степен на енергийна ефективност, като преобладаващите мерки,

[5] *Към момента на изготвяне на настоящата Програма за енергийна ефективност на община Исперих за периода 2023-2027 г. все още няма публикувани официални данни за броя на домакинствата и жилищния и сграден фонд от „Преброяване на населението 2021 г.“ и информацията, предоставяна от Националния статистически институт е за 2011 година.*

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

приложени за подобрението им са подмяна на дограми и топлинно изолиране на обшивката на сградите. Като цяло общинският сграден фонд на територията на общината е остарял, амортизиран, което предопределя високите разходи за поддръжка и експлоатация. Има значителен потенциал за изпълнение на мерки за енергийна ефективност и постигане на добър комфорт на обитаване и работа.

Всички училища и детски градини в община Исперих се помещават в сгради - публична общинска собственост, които отговарят на изискванията за тази дейност. Отоплението на сградите на училищата в гр. Исперих се осъществява чрез локални отоплителни инсталации на природен газ, в училищата в с. Подайва, с. Лудогорци и с. Китанчево – чрез отопление на течно гориво, а всички останали учебни заведения в селата се отоплява на твърдо гориво. Мерки за енергийна ефективност са приложени в 3 училища, частично е подменена дограмата и в останалите училища. Сградата на Професионална гимназия „Васил Левски се нуждае от основен ремонт. Мерки за енергийна ефективност са приложени в 4 детски градини. В селските детски градини основен проблем продължава да бъде старата амортизирана дограма, която не отговаря на нормите за енергийна ефективност. Всички детски градини разполагат със самостоятелни кухненски блокове, като в селските градини материално-техническата база на кухненските блокове е енергийно неефективна.

Повечето от сградите на общината са строени по времето, когато цената на енергията е била ниска и поради това външните ограждащи конструкции са причина за много недостатъци в сградите при експлоатацията им, по съществените от които са увеличените топлинни загуби и поява на кондензат по вътрешните повърхности. Топлинните загуби понякога достигат до около 50% от общите топлинни загуби на сградите. Те се дължат предимно на ниските топлоизолационни качества на използваната дограма и некачествен монтаж, лошото физическо състояние на сградите и конструкциите – без стандартните изолации на покриви и стени, стари дограми, осветление с енергоемки светлоизточници, амортизирани отоплителни инсталации.

Все още е много нисък процентът на прилагане на мерки за подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд в община Исперих, както и на източници на възобновяема енергия, което се дължи и на слабата информираност на населението за ползите от използването им и възможностите за привличане на външно финансиране.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Към 2021 г. община Исперих разполага общо с 45 сгради, общинска собственост с РЗП над 250 кв.м., от които 16 в административния център – гр. Исперих и 29 в останалите населени места. Най-много са сградите за образование и наука – 19 сгради, сградите в сферата на културата – 13 броя, за административно обслужване - 10, следват сгради за спорт – 2 бр и в сферата на здравеопазването – 1 сграда. Повечето сгради от общинския сграден фонд на Община Исперих подлежат на задължително енергийно обследване, тъй като са с РЗП повече от 250 кв.м.

Таблица 2: Сгради общинска собственост с РЗП над 250 кв.м.

№	Сгради с РЗП > 250 m2	Населено място	Адрес	Общинска собственост публична/частна	Година на въвеждане в експлоатация	РЗП, m^2	Гориво/енергия за отопление	Обследване за ЕЕ: да/не	Изпълнени мерки: да/не	Клас по ЕЕ/сертификат
1	Административна сграда на Община Исперих	гр. Исперих	ул. „Васил Левски“ 70	частна	1963	1 102	природен газ	не	да/частично	-
2	Административна сграда на БКС	гр. Исперих	ул. „Родопи” 1	частна	1976	674	природен газ	не	да/частично	-
3	МБАЛ Исперих	гр. Исперих	ул. "Ахинора" 39	общинска	1959	6 876	природен газ	да	да/частично	F
4	Спортна зала	гр. Исперих	ул. „Оборище“	частна	1966	490	дърва и въглища	не	не	-
5	Културен дом	гр. Исперих	ул. „В. Левски” 71	общинска	1973	2 106	природен газ	не	не	-
6	Детски ясли	гр. Исперих	ул. ”Иван Кръстев” 4	общинска	1969	1 970	природен газ	да	не	E
7	Исторически музей	гр. Исперих	ул. „Цар Освободител”	общинска	1968	662	дърва и въглища	не	не	-
8	Детски и младежки център	гр. Исперих	ул. „Васил Левски”	общинска	1966	435	дърва и въглища	не	не	-
9	Гимназия „Васил Левски”	гр. Исперих	ул. "Хан Аспарух" 11	общинска	1959	2 486	природен газ	не	не	-
10	ЦДГ „Щастливо детство”	гр. Исперих	ул. „Васил Левски” 91	общинска	1962	501	природен газ	не	не	-
11	ЦДГ „Мечо Пух”	гр. Исперих	ул. "Камчия" 1	общинска	1972	834	природен газ	да	да	B
12	ЦДГ „Слънце”	гр. Исперих	ул. "Чумерна" 6	общинска	1985	1 092	природен газ	да	да	B
13	ОДЗ „Първи юни”	гр. Исперих	ул. "Иван Кръстев" 4	общинска	1975	1 006	природен газ	да	да	C
14	ПГСС „Хан Аспарух”	гр. Исперих	Якимгруевско шосе	общинска	1960	3 213	природен газ	не	да/частично	-
15	ОУ „Васил Априлов”	гр. Исперих	ул. "Васил Левски" № 78	общинска	1981	3 666	природен газ	да	не	-
16	ОУ „Христо Ботев”	гр. Исперих	ул. "Лудогорие" 90	общинска	1972	3 243	природен газ	не	да/частично	-
17	ЦДГ "Кокиче"	с. Вазово	ул.”Лом”	общинска	1965	800	дърва	не	не	-
18	Културен дом	с. Вазово	ул. „Здравец’’ 6	общинска	1966	718	дърва	не	не	-
19	ОУ „Н. Й. Вапцаров”	с. Вазово		общинска	1963	866	дърва и въглища	не	не	-
20	ЦДГ "Детелина"	с. Делчево	ул.”Вихрен”	общинска	1970	342	дърва	не	не	-
21	Кметство, читалище, здравна служба и поща	с. Делчево	ул.”Лудогорие”	общинска	1971	856	дърва	не	не	-

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

22	Кметство и читалище	с. Малко Йонково	ул. „Мусала” 25	общинска	1969	297	дърва	не	не	-
23	ЦДГ "Кокиче"	с. Йонково	ул. „Васил Тинчев” 53	общинска	1954	266	дърва	не	не	-
24	Културен дом	с. Йонково	ул. „Васил Тинчев” 57	общинска	1964	806	дърва	не	не	-
25	Кметство	с. Китанчево	ул. ”Хан Аспарух’’ 43	общинска	1955	348	дърва	не	не	-
26	ОУ „Христо Ботев”	с. Китанчево	ул. "Хан Аспарух" 53	общинска	1963	1 338	нафта	да	не	G
27	Културен дом	с. Конево	ул. „Баба Парашкева’’	общинска	1962	634	дърва	не	не	-
28	Кметство	с. Лудогорци	ул. ”Вихрен” 3	общинска	1966	616	дърва	не	не	-
29	Културен дом	с. Лудогорци	ул. ”Вихрен” 26	общинска	1962	1 110	дърва	не	не	-
30	ОУ „Христо Ботев”	с. Лудогорци		общинска	1970	1875	нафта	не	не	-
31	Кметство	с. Малък Поровец	ул. „Шипка’’	общинска	1971	496	дърва	не	не	-
32	Културен дом	с. Малък Поровец	ул. ”Васил Левски” 6	общинска	1966	342	дърва	не	не	-
33	Читалище	с. Подайва	ул. ”9-ти септември“ 30	общинска	1968	824	дърва	не	не	-
34	ЦДГ „Радост”	с. Подайва	ул. „Дунав‘’	общинска	1958	623	дърва	не	не	-
35	Кметство	с. Подайва	ул. „9-ти септември“ 42	общинска	1962	270	дърва	не	не	-
36	ОУ „Отец Паисий”	с. Подайва		общинска	1968	1 860	нафта	не	не	-
37	Кметство, читалище, здравна служба	с. Печеница	ул. ”Добруджа” 3	общинска	1968	374	дърва	не	не	-
38	Читалище	с. Райнино	ул. „Райна Княгиня’’ 2	общинска	1965	665	дърва	не	не	-
39	Читалище	с. Старо селище	ул. „Христо Ботев” 6	общинска	1968	343	дърва	не	не	-
40	ЦДГ „Радост”	с. Свещари	ул. ”Демокрация” 16	общинска	1968	1295	дърва	не	не	-
41	Културен дом	с. Средоселци	ул. ”Светлина” 15	общинска	1971	360	дърва	не	не	-
42	Читалище	с. Тодорово	ул. ”Васил Левски”	общинска	1962	720	дърва	не	не	-
43	ОУ „Васил Левски”	с. Тодорово	ул. "Васил Левски"	общинска	1961	1 604	дърва и въглища	да	не	-
44	Кметство и читалище	с. Яким Груево	ул. ”Етър” 2	общинска	1968	314	дърва	не	не	-
45	Туристическа база	с. Малък Поровец	Местност „Параджик”	общинска	1962	1 372	дърва	не	не	-

Данните в Таблица 2 показват, че сградите не са сертифицирани, в малка част от тях са въведени частично енергоспестяващи мерки (ECM) – сменена дограма, изолация на външни стени, изолация на покрив, енергоефективно осветление, подменени котелни инсталации и др. Голяма част от сградния фонд, собственост на Община Исперих е морално остарял. Сградите са строени предимно в средата на миналия век и в общия случай се нуждаят от сериозни инвестиции в сферата на енергийната ефективност. Повечето сгради са с ниски качества по отношение на топлотехническите характеристики

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

на стени, под и остъкления на фасадите. Външните стени са изпълнени с ниски топлотехнически характеристики и изискват допълнителна топлоизолация. Дограмите и вратите на сградите, които не са подменени с PVC дограма, а са изработени от дървени профили, са с висок коефициент на топлопреминаване, което изисква подмяна с нова дограма с двоен стъклопакет с нискоемисионно стъкло.

За отопление на сградите в общинския център гр. Исперих се използва природен газ, но в селата предимно локални топлоизточници, или печки на дърва и въглища. В по–голямата си част котлите за локално отопление на обществените сгради работят с нафта или твърди горива, горелките са неефективни, липсва измерителна апаратура и автоматизация.

Ръководството на Община Исперих полага постоянни усилия да подобри състоянието на сградния фонд и използва всяка възможност за привличане на инвестиции чрез кандидатстване за финансиране към структурните и регионални фондове. През периода 2016–2022 г. са изпълнени 3 броя Обследвания за енергийна ефективност и сертифициране на общински и частни сгради. Само за последните пет години са напълно енергийно обновени 3 общински сгради - ДГ "Мечо пух", ДГ "Слънце" и ОДЗ „Първи юни“, гр. Исперих с обща разгъната застроена площ 2932 кв.м. Сертифицирани са едва 6 общински сгради с РЗП 13116 кв.м от общо 45 сгради /39574 кв.м/, което е около 30% от общата разгъната застроена площ.

За разглеждания програмен период (2023-2027г.) е предвидено да бъдат изпълнени дейности по подобряване на енергийна ефективност на обществени сгради, в които се предоставят обществени услуги. Предвижда се внедряване на мерки за енергийна ефективност в административните сгради на общинска администрация град Исперих, в здравни институции – стоматология и поликлиника - гр. Исперих, Спортната зала в гр.Исперих, училища, детски заведения, читалища, кметства и др.

Състоянието на жилищния и сграден фонд на частните лица в голяма степен припокрива това на общинските сгради. Повечето частни жилища се нуждаят от смяна на дограмата, саниране, полагане на топлоизолация на външни стени, покрив и под. Санирането на еднофамилни и жилищни сгради е сред приоритетите на общинската енергийна политика. По-голямата част от старите частни сгради и жилища се нуждаят от сериозни инвестиции за внедряване на мерки за енергийна ефективност. Този сграден

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

фонд ще съществува дълго и е необходимо да се вземат мерки за възстановяването му, ако за всеки конкретен случай това е икономически оправдано.

Подобряването на топлоизолацията, модернизирането на отоплителните инсталации, използването на слънчева енергия и т.н. могат да намалят енергопотреблението в стария сграден фонд с около 50%. Външните стени на повечето стари сгради имат до 5 пъти по-големи топлинни загуби в сравнение с нормите за ново строителство.

Как се постига висока енергийна ефективност?

- Намаляване на топлинните загуби през сградната обвивка
- Архитектурна форма и ориентация
- Висока изолираща способност на всички ограждащи елементи на сградата, граничещи с почвата или с околния въздух
- Защита на топлинните мостове в сградната обвивка
- Контрол на инфилтрацията на въздух през ограждащите елементи на сградата
- Пасивно използване на слънчевата енергия и на други природни източници

Изпълнението на комплекса от мерки би следвало да доведе до:

- Увеличаване на комфорта на обитаване на сградата (достигане до нормативните показатели за качество на микроклимата), при фиксирани финансови разходи за енергия;
- Запазване на нормативните показатели за комфорт на обитаване на сградата, както и намаляване на финансовите разходи за енергия.
- Комбинация от тези възможности чрез достигане на нормативни показатели за комфорт паралелно с възможност за намаляване на финансовите разходи за енергия.

На всички съществуващите сгради следва да се съставят технически паспорти след реконструкциите, част от които е и сертификата за енергийна ефективност, съгласно изискванията на НАРЕДБА №5 за техническите паспорти на строежите от 28.XII.2006 г. (посл. изм. изм. ДВ. бр.68 от 17 Август 2021 г.).

От 1 януари 2021 година всички нови сгради в ЕС трябва да използват много малко количество външна енергия за отопление, охлаждане или топла вода. Това ще се постигне,

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

като се произвежда енергия на място и се подобри консумацията. Въвежда се и задължително енергийно сертифициране на сградите, за да могат собствениците и наемателите да сравняват лесно ефективността. Новите изисквания са част от стремежа на ЕС за засилване на потреблението от чисти енергийни източници.

3.5. Промишленост

Преобладаващите предприятия са в сферата на производството и търговията със селскостопанска продукция, производството на строителни материали, шивашката промишленост, преработвателната промишленост и услугите. Добре развито е производството на млечни и месни продукти, животновъдството, дървопреработването, производството на етерични масла и др. Характерът на предприятията е основно микро, малки и средни предприятия, като работещите в тях са основно до 50-70 човека.

Най-голямото предприятие на Община Исперих - „Хан Аспарух” АД е лидер в производството на стенни и подови облицовъчни керамични плочки и е най-големият производител и износител в Европа на плочки, произведени по класическата технология на двукратно изпичане. През годините е извършено технологично обновление на основните производствени линии, с което се постига годишен капацитет от над 7 милиона кв.м. продукция. Значителна част заемат предприятията в сферата на търговията и услугите. Добре развити са и предприятия в сферата на хранително-вкусовата промишленост, преработка на строителни материали, преработка на селскостопанска, горска продукция и др. Енергийната обезпеченост на тези предприятия е предимно с природен газ, твърди горива – дърва, чипс и пелети, както и с електрическа енергия от електроразпределителната мрежа.

Промишлеността в Община Исперих се характеризира със средна енергийна интензивност, като преобладаващите енергийните разходи са не толкова производствени, колкото за осигуряване на отоплението и охлаждането на производствените обекти и офиси. Водещата роля на общината е в създаването на подходяща среда за енергоспестяване, в даването на личен пример и осигуряване на съдействие при достъпа до средства за финансиране на мерки за енергийна ефективност и внедряване на системи с източници на възобновяема енергия.

В долната Таблица 3 са посочени основните промишлени предприятия на територията на община Исперих.

Таблица 3: Промишлени предприятия в община Исперих

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Предприятие	Дейност
„Хан Аспарух” АД	Производство на стенни и подови плочки
„Добруджа - КИТ” АД	Производство на консумативи и изделия за текстилната промишленост, ходови колела,
	транспортни колички и други изделия с домакинско и промишлено предназначение
„РМЗ Шести септември“ ЕООД	Произвежда и ремонтира строителни и други машини, технологично оборудване, резервни части
„Адонис Комерс“ ООД	Производство и изкупуване на билки и подправки
„Ягуар 90“ ООД	Производител на машини за обработка на PVC и алуминиева дограма
„Сортови семена“ ЕАД	Хранително - вкусова промишленост
„Аннона грейн“ АД	Селско стопанство
ЗПК „Хан Аспарух“	Селско стопанство
„Северагро“ ЕООД	Селско стопанство
„Караджа – ФАГ“ ООД	Селско стопанство
„Агротида“ ООД	Селско стопанство

3.6. Сектор селскостопанство

Почвено-климатичната характеристика на общината дава възможност за отглеждането на всички култури, характерни за умерения климат и най-вече за развитието на зърнопроизводството и техническите култури, но и за отглеждането на ягодоплодни и овощни насаждения. На територията има 2 язовира и 34 микроязовира, които имат основно значение за населените места разположени в близост до тях. В общината няма изградена поливна система на основата на главни и второстепенни канали за напояване, което се отразява на асортимента от отглеждани култури на територията на общината. Към края на 2015 г. използваните земеделски площи възлизат на почти 27,7 хил. ха и спрямо 2010 г., което съставлява незначително увеличение с около 0,7%. Основното ползване на ИЗП е под формата на обработваеми земи - ниви.

3.7. Транспортно-комуникационна система

През Община Исперих преминават частично или изцяло 7 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 108 km. През община Исперих преминават частично или изцяло още 10 пътя от общинската пътна мрежа на България (IV-ти клас) с обща дължина 47.2 km. Има добре организиран междуселищен транспорт до съседните

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

областни градове и до всички населени места на територията на общината. През общината от юг на север, а след общинския център на североизток, преминава участък от 24.7 km от трасето на жп линията Исперих – Силистра. Железопътната линия е в добро техническо състояние. Основните горива са бензин, дизелово гориво и природен газ, като транспортният парк е разнообразен – леки, лекотоварни, товарни автомобили и автобуси от марките Фолксваген, Тойота, Лада, Шевролет, Мерцедес, Форд, Ситроен, Дачия, Рено, Ивеко с година на въвеждане в експлоатация вариращa от 1989 до 2015 г. Използват се и специализирани машини и трактори. През 2020 г. са закупени нови сметосъбирачни машини и трактор, които отговарят на най-съвременните норми за екологичност и енергийна ефективност. Общината притежава и един изцяло електрически автомобил Дачия. Общинското ръководство полага значителни усилия за подобряване на автомобилния парк. Следва да се отбележи, че благодарение на добрата дисциплина и въведените мерки за намаляване на необоснованите разходи, количествата горива през 2021г. са намалели с близо 15% спрямо 2019г и 2020г.

3.8. Енергийна и газоснабдителна мрежа

Енергийна мрежа

Електроразпределителната мрежа на територията на община Исперих е собственост на „Електроразпределение Север АД. Управлението на съоръженията и електропроводите „средно напрежение― се извършва от Център за управление на мрежата – гр. Русе. Съоръженията и електроразпределителната мрежа се поддържат и експлоатират, съгласно нормативните изисквания и правила. Относно сервитутите на съоръженията е необходимо да бъдат спазени изискванията съгласно Наредба №16/2004 год. (ДВ. Бр. 12/2014г.) за сервитутите на енергийните обекти. Развитието на електроразпределителната мрежа се извършва от „Електроразпределение Север АД съгласно ЗЕ и Наредба №6 за присъединяване на производители и крайни клиенти на електрическа енергия към преносната и разпределителните електрически мрежи от 24.02.2014г., като бъдат спазвани всички нормативни и законови изисквания.

Таблица 4: Енергийна мрежа средно напрежение /СН/

Подстанции	Електропроводи „средно напрежение“	Трафопостове	Трансформатори, мощност
бр.	**Км**	бр.	kVA

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

0	164	92	28040

Разположението на елементите от електропреносната и електроразпределителната мрежи по населените места на община Исперих е представено в таблицата, както следва:

Таблица 5: Електропреносна и електроразпределителна мрежа в община Исперих

Населено място	Подстанции	Електропроводни мрежи средно напрежение	Трафопостове ЕРП Север	Трансформатори ЕРП Север	Трафопостове Трети лица
	бр.	км	бр.	kVA	бр.
Исперих	1 /ECO/	45.45	37	18 180	43
Белинци		7.35	2	350	0
Бърдоква		1.70	1	250	0
Базово		7.19	3	640	1
Голям Поровец		8.37	3	600	2
Делчево		3.05	2	340	1
Драгомъж		5.20		160	3
Духовец		4.80	2	260	1
Йонково		5.14	2	200	2
Китанчево		7.35	3	750	1
Конево		2.97	2	350	0
Къпиновци		5.77		100	0
Лудогорци		9.05	4	700	3
Лъвино		3.16	3	660	1
Малко Йонково		5.22	2	350	1
Малък Поровец		7.29	4	600	2
Печеница		2.32	1	180	0
Подайва		6.94	3	680	4
Райнино		6.23	4	610	2
Свещари		9.20	4	770	1
Средоселци		4.20	1	250	0
Старо селище		2.20	2	350	0
Тодорово		3.65	3	510	3
Яким Груево		3.77	2	200	0
Общо		167.57	90	28 040	71

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Електропроводите „високо напрежение на територията на Община Исперих, са собственост на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО). На територията на община Исперих ЕСО ЕАД преминават три електропровода, собственост на ЕСО ЕАД

На територията на община Исперих „ЕСО— ЕАД има една подстанция 110/20 kV „Исперих, намираща се в гр. Исперих, захранена от ВЛ 110 kV „Аспарух. От тази подстаниця се захранва цялата територия на Общината. Годишното количество електроенергия преминало през подстанцията на ниво 20 kV през 2017г. е 90 млн.kWh. Най-големият промишлен консуматор на територията е заводът за керамични изделия „Хан Аспарух АД, който е консумирал за 2017г. 36 млнkWh електроенергия. Общо състояние на съществуващата мрежа високо напрежение - електропроводите 110kV са в много добро състояние. Към настоящия момент ЕСО ЕАД няма планове за разширение на електропреносната мрежа до 2036 г. Необходимост от строителство на нова подстанция няма.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Газоснабдяване

Налична е газоснабдителна система само на територията на гр. Исперих, проектирана и изградена поетапно, като до момента са изградени 22,290 км. към 2017г. Лицензиант за разпределение и снабдяване с природен газ на община Исперих са „Овергаз Мрежи― АД. Максималното работно налягане на разпределителните газопроводи, собственост на „Овергаз Мрежи" АД от АГРС /автоматична газоразпрелителнастаниця/ „Исперих― до стопанските потребители извън регулация на гр. Исперих и до регулацията на града е 10 bar. До момента са изградени около 22 km газоразпределителна мрежа, от общо предвидени по 58 km.

Присъединяването на крайните потребители (стопански и битови) се извършва на границата на техните имоти или вътре в тях, съгласно разпоредбите на ЗЕ и ЗУТ чрез газорегулаторни и/или измервателни табла, където се извършва регулиране на подавания природен газ към индивидуалните газови инсталации, собственост на потребителите и търговското измерване на използваните количества природен газ.

Предвижданията за газификация на гр. Исперих са за постепенно навлизане в югозападната, източната и северната части на града в границите на неговата регулация. Не се предвижда проектиране и изграждане на нови междуселищни разпределителни газопроводи на територията на община Исперих. Бъдещите инвестиционни намерения на „Булгартрансгаз" ЕАД на територията на община Исперих към настоящия момент са свързани с дейности по експлоатация, изграждане и ремонт в границите на съществуващите сервитути на съоръженията ни. От газоразпределителната мрежа на гр. Исперих съществуват трасета на разпределителни газопроводи, собственост на „Каолин" ЕАД и на KAI Group.

3.9. Външна осветителна уредба

Системата за улично осветление на територията на община Исперих представлява съвкупност от захранващи източници, разпределителна електрическа мрежа, стълбови линии, арматура и разнообразни осветителни тела. От страна на общината, през последните години, по системата за улично осветление са извършвани основно възстановителни дейности и подмяна на осветителите, смяна на дефектирали лампи и на прекъснати проводници. Съществуващото улично осветление (УО) във всички населени места в общината е главно със стоманобетонни стълбове. Разстоянието

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

между отделните стълбове, с изключение на централната част на гр. Исперих, е средно 35m. Разположени са едностранно. Осветителните тела са чрез рогатки.

На много места, въпреки че стълбовете са с двойна рогатка, е монтиран само по един осветител. Част от осветителните тела са с липсващи или повредени разсейватели. Големи участъци от улиците са с много малко осветители – през три и повече стълбове има по един осветител. Съществуват участъци в които уличното осветление е монтирано така, че съществуващата въздушна мрежа на електроразпределителното дружество и мрежите на телекомуникационните компании или на различните местни доставчици на интернет затрудняват тяхното обслужване и създават необходимост от допълнителни разходи по поддръжката. Състоянието на осветителната мрежа е в невъзможност да осигури нормативната осветеност на улиците, съгласно действащите стандарти.

Таблица 6: Осветителна инсталация и осветителни тела

Населено място	Осветителни тела (бр.)	Обща инсталирана мощност (W)
Исперих	1237	92.05
Белинци	131	5.83
Бърдоква	100	5.35
Базово	217	10.24
Голям Поровец	131	8.13
Делчево	131	5.97
Драгомъж	96	4.41
Духовец	131	4.89
Йонково	193	9.61

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Китанчево	339	16.41
Конево	48	2.97
Къпиновци	33	1.74
Лудогорци	182	8.72
Лъвино	210	10.13
Малко Йонково	119	5.53
Малък Поровец	125	6.37
Печеница	89	3.86
Подайва	261	19.64
Райнино	164	8.00
Свещари	122	9.13
Средоселци	105	4.39
Старо селище	116	5.28
Тодорово	171	8.00
Яким Груево	91	4.05
	4542	**260.7**

Осветителните тела са ниско ефективни, с висок разход на енергия. Преобладават луминесцентни лампи (КЛЛ) 36W, 26 W и 18W, които не покриват нормите за осветление и натриеви лампи с високо налягане /НЛВН/ от 100W и 70W - около 30%. Подмяната на уличните лампи е на база експертно решение и е изпълнявано от служители на общината. Смяната е осъществявана без да е изготвян проект и/или светлотехнически изчисления. Годишните разходи за поддръжка на осветителната система са значителни. Основен приоритет на Общинското ръководство е обновяването и модернизирането на Уличното осветление.

През 2021 г. е изпълнено обследване за енергийна ефективност за всички населени места в община Исперих. Енергоспестяващите мерки, предложени в доклада за енергийно обследване на системата за улично осветление, предвиждат осигуряване на пълно покритие на светотехническите норми за осветеност и включват, както подмяна на съществуващите стари осветители с най-съвременно технологично решение – светодиодна технология, така и допълнително изграждане на липсващи, в неосветените улици, или разрушени осветители. Предложените мерки за подобряване на енергийната ефективност на системата за изкуствено външно осветление в населените места ще осигурят постигането на нормативните класове на осветление. Използването на най-модерни технологии – светодиодни осветители от висок клас и система за използване на интелигентна система за мониторинг и контрол, ще гарантират значителни икономии на енергия и ще повишат качеството на живот в общината. Индикативният бюджет за

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

техническото изпълнение възлиза на близо 3 500 хил. лв. /без ДДС/. Очакваната годишно спестена ел. енергия по база, осигуряваща пълно покритие на нормативните изисквания за осветеност, възлиза на 3 239.5 MWh, като средното намаление на CO2 емисии годишно е над 2 650 t. Предвидените инвестиции по енергетичните съоръжения се очаква да се възвърнат, само от реализираните енергийни спестявания, за по-малко от пет години.

Таблица 7: Извадка от резюмето за обследване за енергийна ефективност на системата за улично осветление в община Исперих

ОБСЛЕДВАНА СИСТЕМА		ГОДИШНА ИКОНОМИЯ		НЕОБХОДИМИ ИНВЕСТИЦИИ	СРОК НА ОТКУПУВАНЕ	СПЕСТЕНИ ЕМИСИИ CO_2
№	НАИМЕНОВАНИЕ	MWh/год.	хил. лв./год.	хил. лв.	год.	т/год.
1	Улично осветление на селище	3 239,510	712,692	3 441,965	4,830	2 653,159
2	Художествено-архитектурно осветление	0,000	0,000	0,000	#DIV/0!	0,000
3	Външно изкуствено осветление на зона	0,000	0,000	0,000	#DIV/0!	0,000
4	Външно изкуствено осветление на обект	0,000	0,000	0,000	#DIV/0!	0,000
5	Външно изкуствено осветление с друго предназначение	0,000	0,000	0,000	#DIV/0!	0,000
ОБЩО МЕРКИ		**3 239,51**	**712,692**	**3 441,965**	**4,830**	**2 653,159**

ДЯЛ НА ИКОНОМИЯТА		%
1	Улично осветление на селище	86,92
2	Художествено-архитектурно осветление	#DIV/0!
3	Външно изкуствено осветление на зона	#DIV/0!
4	Външно изкуствено осветление на обект	#DIV/0!
5	Външно изкуствено осветление с друго предназначение	#DIV/0!
ОБЩ ДЯЛ НА ИКОНОМИЯТА		**86,92**

IV. ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

4.1. Основните дейности и насоки на местната политика по енергийна ефективност

През програмния период 2023-2027 г. продължаването на последователната общинска политика по енергийна ефективност ще допринесе за повишаване качеството на енергийните услуги за цялото население на община Исперих и ще даде възможност за намаляване на енергопотреблението, чрез внедряване на конкретни мерки за икономия на енергията. Тенденцията за третиране на енергията като елемент на местната политика и планиране от страна на местните власти е условие за рационалното използване на енергията на местно ниво.

Всички дейности свързани с енергийната ефективност в община Исперих са насочени към постигане на определени цели и приоритети, заложени в развитието на общината като цяло. Общинската програма за енергийна ефективност до 2027 г. отговаря напълно на изискванията на Закона за енергийната ефективност и е съобразена с принципите на Управленската програма на Правителството и Енергийната стратегия на

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

България до 2030 г., като формулира инициативите и мерките за повишаване на енергийната ефективност.

През последните години българските общини все повече засилват своите функции на институции, които могат пряко да влияят върху намаляване на консумацията на енергия и понижаването на разходите за енергийни нужди, намаляване до минимум на вредните въздействия върху околната среда и промяна в поведението на крайните потребители в бита, услугите и местната промишленост.

Общините разполагат с широки правомощия за организация и координация на дейностите, свързани с рационалното използване на местните възобновяеми източници. Децентрализираното производство на енергия от възобновяеми източници или използването на слънчевата, вятърната енергия и биомасата съобразно местния потенциал и нужди е сектор с големи перспективи за устойчивото развитие на всяка община.

Община Исперих непрекъснато реализира мерки свързани с оптимизиране и намаляване на енергийните си разходи. Понижаването на енергопотреблението на територията на общината допринася за постигане на националната индикативна цел за енергийни спестявания.

Основните насоки на местната политика по енергийна ефективност са следните:

- Намаляване топлинните загуби в сградите, чрез подобряване на енергийните им характеристики;
- Използване на енергийните ресурси за отопление и охлаждане, чрез високоефективни системи;
- Поддържане на стабилни параметри на микросредата в обитаваните помещения;
- Подмяна на горивата с ниска ефективност;
- Създаване условия за насърчаване използването на ВИ на енергия;
- Намаляване емисиите на вредните газове;
- Модернизиране и автоматизиране на осветлението на общинските обекти, чрез използването на високоефективни източници на светлина и системи за контрол;
- Насърчаване на добрите практики при договарирането за енергоспестяване.

4.2. Приоритетни направления за проекти и мерки за енергийна ефективност

- Поддържане на база данни за информация по мерки за ЕЕ с препоръчителен характер, отнасящи се за община Исперих;

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

- Насърчаване разработването и осъществяването на проекти за намаляване потреблението на енергия в производството на стоки и услугите;
- Подобряване енергийните характеристики на обществените и жилищни сгради и намаляване на топлинните загуби, чрез саниране (пълно или частично);
- Ефективно използване на енергийните ресурси за отопление, чрез отоплителни системи с висока ефективност, включващи и възможности за регулиране на потреблението и поддържане на стабилни нормативни параметри на микросредата в отопляваните обекти;
- Продължаване процеса на обследване на сгради с РЗП над 250 кв. м. и промишлени системи с общо годишно потребление над 3 000 MWh;
- Модернизиране на осветлението в общинските обекти без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението /чрез използване на компактни луминесцентни лампи, автоматични системи за контрол, управление, ниво на осветеност/;
- Подобряване на цялостната енергийната ефективност при уличното осветление;
- Обучение на специалисти от общинската администрация, работещи в сферата на енергийната ефективност по енергиен мениджмънт;
- Популяризиране на добрите практики за енергоспестяване в общинския сектор;
- Намаляване емисиите на парниковите газове. Икономията в потреблението на енергия, в резултат от въведени мерки за повишаване на енергийната ефективност, не се отразява пряко върху равнището на емисиите на парникови газове, но същевременно повишаването на енергийната ефективност води до ограничаване необходимостта от производство на допълнителна енергия, а с това се ограничава вредното въздействие върху околната среда;
- Разширяване доброто взаимодействие между Община Исперих и областните и национални структури и организации.

Общината е в състояние да упражнява контрол върху редица дейности, водещи до повишаване на енергийната ефективност, да взема стратегически решения, свързани с това и в границите на своите компетенции да налага на инвеститорите изпълнения на мерки с подобен характер. Основни инструменти за това могат да бъдат:

- одобряване на устройствени планове;
- използване на екологично съобразени технологии;

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

- насърчаване на частната инициатива, свързана с реализиране на енергоефективни мероприятия.

Тук действията могат да бъдат насочени в две посоки:

- Общината да оказва влияние върху крайните клиенти на енергия - промишлени предприятия, търговски обекти, домакинства, чрез провеждане на информационни кампании и предоставяне на стимули за намаляване потреблението на енергия;

- Изпълнение на съвместни дейности със задължените лица - търговци с енергия.

Израз на последователната общинска политика по енергийна ефективност са извършените обследвания и внедрените частични енергоспестяващи мерки в обществени сгради в община Исперих. Изготвено е обследване на уличното осветление във всички населени места в общината, направено е техническо обследване на строителните характеристики на Спортната зала в гр. Исперих с цел издаване на Технически паспорт. В заключенията на Техническо обследване е препоръчано да се изготви отделнно енергийно обследване на Спортната зала с цел установяване на енергийните й характеристики и предприемане на мерки за повишаване на енергийната ефективност. Предстои внедряване на мерки за енергийна ефективност в редица общински сгради и обекти на образователната, спортната и културна инфраструктура, частни жилищни и стопански сгради.

4.3. Енергийна бедност

Енергийната бедност е комплексен проблем, чието идентифициране само по себе си представлява нелека задача. Адекватното измерване на нивата на енергийна бедност е единственият начин да се постигне по-задълбочено разбиране на обхвата на проблема, за да се планират по-ефективни политики и стратегии, както и да се оценява тяхната резултатност по отношение на разрешаването на проблема.

Местните организации и общините ще играят съществена роля в идентифицирането на енергийната бедност. Те често пъти имат подробни сведения и информация за населението и близък контакт с домакинствата. Тази по-непосредствената връзка им позволява да достигнат до уязвимите групи от населението и ефективно да осигуряват подкрепа. Директното обвързване на заинтересованите страни по места с населението, чрез проучвания, интервюта, семинари и съвместни сесии, е от решаващо

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

значение във фазата на идентифициране на енергийно бедни и уязвими домакинства, както и оценка на мерките за повишаване на енергийната ефективност. Общинската администрация има ангажимент да подпомага дейностите на местно ниво за идентифициране на енергийно бедни домакинства, както и уязвими домакинства в риск от енергийна бедност, в съответствие със съществуващите или приети в близко бъдеще в България и в ЕС дефиниции за енергийна бедност.

Общината има ангажимента да организира съвместни инициативи в областта на социалното подпомагане, жилищното осигуряване и околната среда, за провеждане на консултации и обучения за придобиване на устойчиви потребителски навици, както и за предприемане на ефективни интервенции за намаляване на разходите за енергия, за подобряване на енергийната ефективност на домакинствата, засегнати от енергийна бедност, с цел осигуряване на здравословни и комфортни условия в домовете и преодоляване на енергийната бедност на местно ниво. Резултатите от предприетите мерки трябва да бъдат оценявани регулярно през определени интервали според заложените критерии спрямо базова година.

Оценката на енергийната бедност на местно ниво може да бъде формирана по различни начини и може да включва повече от 20 показателя, които най-често се групират в пет макрообласти: климат, жилища, мобилност, социално-икономически аспекти, политика и регулаторна рамка, гражданска активност и повишаване на осведомеността. Конкретните действия, които Общината може да предприеме с цел облекчаване на енергийната бедност на местно ниво трябва да са съобразени с идентифицираното ниво на енергийна бедност в общината и да са насочени към предварително дефинирани цели.

Идентифициране на енергийната бедност

Необходимо е най-напред да се проучат съществуващите данни от официални източници, които се отнасят до най-често използваните индикатори за енергийна бедност. След това да се съберат допълнителни данни за енергийната бедност от центровете за социални услуги, за безвъзмездни средства и финансова подкрепа, предоставена на домакинствата. Накрая, да се обърне внимание и на данните от източници като гражданското общество и различни НПО, които биха могли да са от полза. В допълнение, Общината трябва да се ангажира и със събиране на собствени данни за оценка на различните аспекти на уязвимостта чрез проучвания и въпросници, от които да се получи

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

подходяща информация за потребителите и за различните видове енергийна бедност (измерена, скрита, възприемана).

Повишаване на осведомеността и активизиране на гражданите

Община Исперих трябва да предоставя информация на гражданите по въпросите, свързани с енергийната ефективност и облекчаването на енергийната бедност. Тя има ангажимента да провежда семинари за обучение на потребителите – възможности за финансиране на проекти за енергийна ефективност, ВЕИ и др.

Подпомагане на справедливия енергиен преход

Община Исперих се ангажира да съдейства на заинтересованите лица, включително малцинствени общности и уязвими групи, за да подсигури тяхното участие в справедливия енергиен преход. Тя ще предоставя информация и съвети по въпросите, свързани със създаването на енергийни общности и кооперативи, както и с възможностите за финансиране на проекти за енергия от ВЕИ.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

V. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ

5.1. Общински сгради

Основно перо в консумацията на енергия е обслужването на общинските сгради: административните сгради, сгради на образованието, културните сгради и социални обекти, също така и уличното осветление и др. енергоконсумиращи услуги изпълнявани от общината /културни и спортни мероприятия/. Обща черта в тези обекти е нерационалното използване на енергията, която същевременно надхвърля нивата за ефективна консумация, постигани в подобни сгради в другите страни от Европейския съюз. За отопление на сградите в общинския център гр. Исперих се използва природен газ, но в селата предимно локални топлоизточници, или печки на дърва и въглища. В по–голямата си част котлите за локално отопление на обществените сгради работят с нафта или твърди горива, горелките са неефективни, липсва измерителна апаратура и автоматизация.

Таблица 8: Потребление на енергия в общински сгради за периода 2019-2020 г.

Вид енергиен източник	Мерна единица	2019	2020	2021
Ел.енергия	MWh	485	492	503
Природен газ	MWh	87	91	103
Дърва	Тон	75	85	90
Нафта	Тон	3	4	6

Източник: Община Исперих

За определяне на енергийното съдържание на ползваните горива и енергия за крайното потребление на община Исперих е ползвана таблицата за коефициентите на превръщане от Приложение 7 към чл.29, ал.2 от Наредбата за методики[6] при следните конвертирания:

- За нафтата:1тон нафта (газьол) е с 11.750 Мвч енергийното съдържание.
- За дърва 1 куб.м е 400 кг; 1 т е с 3.833 Мвч енергийно съдържание.

Таблица 9 съдържа обобщени данни за ползваните количества горива в населените места на община Исперих за периода (2019-2021) година, според енергийното им съдържание.

[6] НАРЕДБА за методиките за определяне на националните индикативни цели, реда за разпределяне на тези цели като индивидуални цели за енергийни спестявания между лицата по чл. 10, ал. 1 от ЗЕЕ, допустимите мерки по ЕЕ, методиките за оценяване и начините за потвърждаване на енергийните спестявания. Приета с ПМС № 79 от 1.04.2009 г., обн., ДВ, бр. 27 от 10.04.2009 г., в сила от 10.04.2009 г., изм., бр. 88 от 8.11.2011 г., в сила от 8.11.2011 г.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

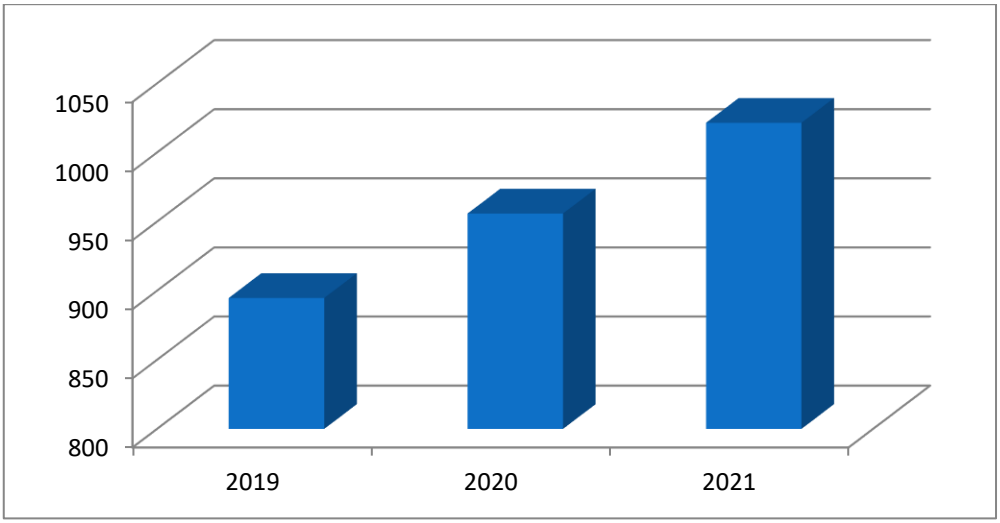
Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Таблица 9 Енергопотребление в общински сгради по горивата в MWh

Вид енергиен източник	Мерна единица	2019	2020	2021
Ел.енергия	MWh	485	492	503
Природен газ	MWh	87	91	103
Дърва	MWh	287	326	345
Нафта	MWh	35	47	71
Общо потребена енергия	MWh	918	979	1045

Източник: Община Исперих

Фиг. 9: Общо енергопотребление в общински сгради в MWh

Енергийното потребление в общинските сгради и обекти в община Исперих за периода 2019-2021 г. включва основно четири енергийни източника. Данните за изразходените количества посочени в таблица 9 показват, че консумираната ел.енергия в MWh се увеличава ежегодно през последните три години и формира разлика от 18 MW/h през 2021 спрямо 2019 г., което представлява нарастване с около 1,2 % на годишна база. Това е обезпокоителна тенденция, която допринася за увеличение на разходите за елекрическа енергия в общинския бюджет. Аналогична е тенденцията в нарастване на потреблението на останалите видове горива /природен газ, твърди и течни горива/ в община Исперих са минимални и количеството се увеличава незначително през последните три години.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

Фиг. 10: Потребление на енергия по видове горива в общински сгради

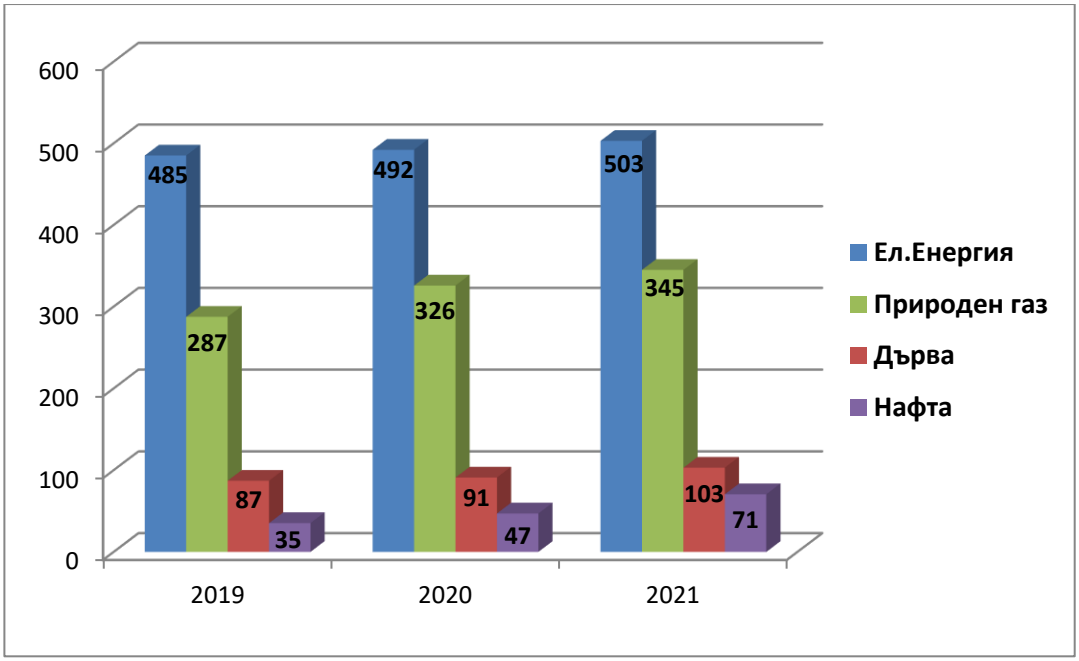

Таблица 10: Използвана ел. енергия в общински сгради на община Исперих

2019		2020		2021	
kWh	сума с ДДС в лева	kWh	сума с ДДС в лева	kWh	сума с ДДС в лева
282317,00	62475,31	274248,00	54785,50	298680,00	89412,54

Източник: Община Исперих

От данните в таблица 10 прави впечатление факта, че потреблението на електрическа енергия се покачва през всяка от последните три години. Разходите за ел.енергия са се увеличили със 26 937 лв. през 2021 г. спрямо 2019 г., което представлява скок от 43%. Значителното нарастване на разходите за ел.енергия се дължи на драстичното покачване на цената на електрическата енергия в последните три години. Поради това се налага да се търсят решения за внедряване на мерки за енергийна ефективност и в бъдеще с цел допълнително намаляване на консумацията на ел. енергия и реализиране на спестяване на средства.

5.2. Улично осветление

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

Уличното осветление е един от основните разход в общинския бюджет на Исперих. Разходите за улично осветление са около 35% от всички разходи за ел. енергия на общината на годишна база за 2022 г. Разходите за улично осветление могат да бъдат намалени още с въвеждане на високо енергоефективни осветителни тела, препоръчани в Доклада от извършения енергиен одит на уличното осветление в общината през 2021 г.

За намаляване разходите на ел. енергия от общинския бюджет е необходимо и въвеждане на нова система за управление на уличното осветление, обновяване на парковите осветителни тела, художествено и фасадно осветление на някой обществени сгради със соларни лампи и други мерки.

5.3. Жилищен фонд

В община Исперих значителна част от жилищния фонд се състои от сгради с ниска енергоефективност, остарели, амортизирани, без изолации, с дървена дограма. Предприеманите ремонти са частични и не включват прилагане на мерки за енергийна ефективност, което води до цялостен неблагоприятен енергиен баланс в домакинствата. Над 50% от домакинствата използват стари електрически уреди, а не енергоефективни – причината за това са ниската покупателна способност, особено на населението от третата възраст. Голяма част от хората не са информирани за етикирането на стоките и параметрите им по отношение на икономичност на ел. енергия. Големи загуби на енергия се констатират при битовите абонати на територията на общината.

Към момента състоянието на енергийното потребление в Община Исперих се характеризира с енергоинтензивна структура на икономиката, морално остарели технологии, оборудване и уреди, както и неблагоприятен енергиен баланс на домакинствата с много високо потребление на електроенергия за отопление. Други пречки при реализацията на целенасочени действия за повишаване на енергийната ефективност са:

- липсата на стимули за рационално енергопотребление;
- недостатъчната осведоменост на потребителите за съществуващи нови технологии и възможности за намаляване на консумацията на енергия;
- трудният достъп до финансови средства за реализацията на проекти за повишаване на енергийната еефективност.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Разходите за енергия се нареждат на едно от първите места в общинския бюджет, като основните причини за това са:

- морално и физическо остарели инсталации;
- липса на разбиране на проблемите на енергопотреблението;
- невъзможност за дългосрочно планиране;
- финансовото състояние на Общината.

Най-висок дял в енергийното потребление на територията на община Исперих има електроенергията. Това поражда необходимост от следните дейности свързани с ограничаване и оптимизиране на енергийното потребление и разходите за енергия:

- Изграждане на нови съоръжения и подмяна на част от съществуващите;
- Намаляване на технологичните разходи при доставка на електроенергия;
- Насърчаване на енергоспестяващо потребление в домакинствата, обществения сектор и производството;
- Саниране на обществени и жилищни сгради.
- Реализиране на проект за системата за улично осветление с подмяна на осветителните тела във всички населени места в общината.

Високото енергийно потребление в общината налага мерки за пестене на енергия, повишаване на енергийната ефективност, внедряване на алтернативни енергийни източници - ВЕИ, биогорива и икономия на средства в обществения сектор, промишлеността, селското стопанство, търговията и услугите.

Ролята на Община Исперих е в създаването на подходяща среда за енергоспестяване, в даването на личен пример и осигуряване на съдействие при достъпа до средства за финансиране на мерки за енергийна ефективност.

Реализирането на икономии от средства за електрическа енергия за отопление и улично осветление, както и на твърди и течни горива за отопление може да се постигне основно, чрез поетапни ремонти и подобряване енергийните характеристики на общинския сграден фонд и текуща оптимизация и поддръжка на уличното осветление с частично въвеждане на хибридно и соларно осветление.

Всички изброени по-горе разходи засягат пряко общинския бюджет и това налага спешни мерки за пестене на енергия, повишаване на енергийната ефективност и въвеждане на ВЕИ в обществения и частния сектор на територията на община Исперих.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Наред с ремонтите е необходимо преминаване на повече сгради към използване на ВЕИ, пелети и други, поради това, че тези източници са най-евтини, екологично чисти, с висок КПД и най-ниски загуби при пренос на енергия. При прилагане на тези мерки могат да се постигнат икономии в размер до 50%.

В краткосрочен план Общинската администрация може да въведе енергоспестяващи мерки и да санира повече обществени сгради, да насърчава въвеждането на ВЕИ, предимно слънчеви колектори най-вече в детските градини, изграждане на фотоволтаични паркове в района, соларни лампи за фасадно осветление и други.

Общите енергийни разходи на община Исперих са относително постоянни с леко увеличаване предвид промените в глобалните енергийни и ценови тенденции. Основен разход в Общинския бюджет за последните 3 години е ел. енергията за улично осветление и използваната енергия в общински сгради, което налага предприемане на спешни дейности и мерки за оптимизация и намаляване обема на това потребление.

Изводът, който се налага е, че Община Исперих трябва да продължи да въвежда мерки за повишаване енергийната ефективност на общинския сграден фонд и уличното осветление във всички населени места. Необходимо е и въвеждане на енергоефективни източници на отопление.

VI. ЦЕЛИ И ОБХВАТ

Основните цели на общинската програма за енергийна ефективност са съобразени с държавната политика за ефективно и сигурно енергопроизводство и енергоспестяване, и Енергийна стратегия на Република България до 2030 г., която включва следните цели:

- Насърчаване на инвестиции в ЕЕ при крайния потребител;
- Подкрепа, вкл. чрез държавни гаранции, на проекти за управление на потреблението, които имат значителен социален ефект;
- Подобряване на ефективността в процесите на преобразуване на енергия;
- намаляване на енергийните загуби;
- Опазване на околната среда.

Приоритетите на община Исперих за повишаване на енергийната ефективност са в зависимост от националните цели за енергийна ефективност и в съответствие със

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

стратегическите цели и политиката за устойчиво енергийно развитие, заложени в новия План за интегрирано развитие на община Исперих за периода 2021-2027 г.

Програмата за енергийна ефективност на община Исперих е с период на действие 5 години от 2023 г. до 2027 г., като е съобразен с програмния период на планиране в ЕС, както и със съществуващите и бъдещите възможности за финансиране на енергоспестяващи мерки по национални и европейски финансиращи програми.

През последните години община Исперих непрекъснато се стреми и реализира редица мерки за енергийна ефективност, което цели намаляване на разходите в общинския бюджет и повишаване на жизненото равнище и комфорта на потребителите на енергия като цяло. Основната цел при разработването на програмата за енергийна ефективност е да бъдат идентифицирани възможните дейности и мерки, които да доведат до енергийни спестявания, както и приоритетните проекти и източниците на финансиране за тяхното изпълнение.

Главната стратегическа цел на програмата е:

Намаляване на потреблението на енергия в община Исперих, чрез система от мерки за енергийна ефективност и балансирано оползотворяване на местните ресурси на основата на съвременни технологии за постигане на *0,5 Gw/h* икономия на енергия до 2027 г.

ПРИОРИТЕТИ:

П1: Подобряване енергийните характеристики на обществени сгради в община Исперих и въвеждане на мерки в частния сграден фонд и бизнес сектора.

П2: Ползотворно използване на местния потенциал от възобновяеми енергийни източници за опазване на околната среда и намаляване на вредните емисии в атмосферата.

П3: Периодично обновяване на информационна система за енергопотреблението на общинските обекти и повишаване на местния капацитет и информираност на гражданите за икономия на енергия, наблюдение и контрол на енергийната ефективност.

Специфични цели:

- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради
- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради
- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в стопански сгради

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в уличното осветление
- Повишаване информираността на гражданите и бизнеса за ЕЕ

Изпълнението на петте спецефични цели ще се постигне, чрез подготовка и реализация на конкретни проекти, дейности, мерки и инвестиции от страна на обществения, частния и бизнес секторите в общината. Важен момент е да се постигне намаляване на брутното крайно потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане; да се ограничи потреблението на горива в транспорта и да се внедрят високоефективни технологии от ВИ.

Поставените цели ще се изпълняват с отчитане на динамиката и тенденциите в развитието на европейското и българското законодателство по енергийна ефективност, насърчаване използването на енергия от ВИ и пазарните условия.

В тази връзка настоящата Програма е динамичен документ и ще бъде отворена за изменение и допълнение по целесъобразност през новия програмен период до 2027 г.

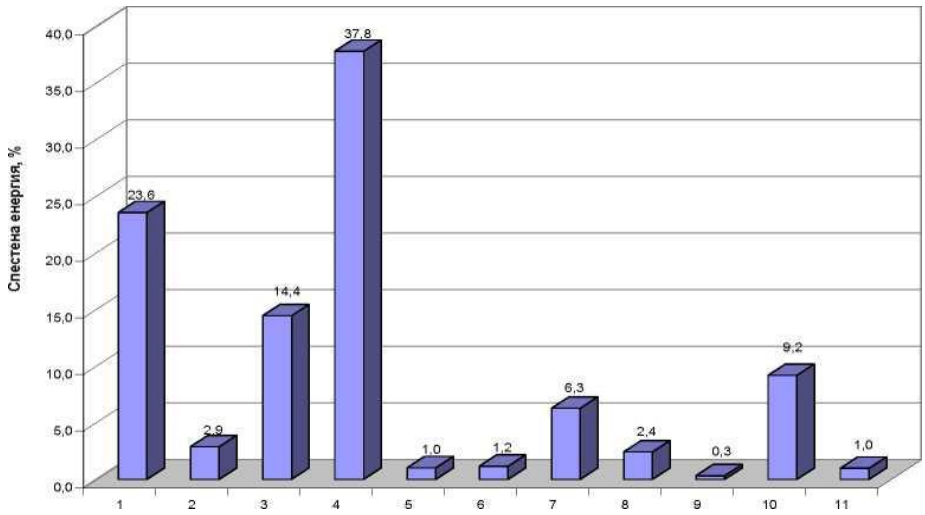
Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

VII. ИЗБОР НА ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ

Определянето на основните приоритети и най-правилния избор на проекти, мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление, създава условия за успешното и ефективно изпълнение на ПЕЕ. Това е най-важният етап от Програмата за енергийна ефективност (ПЕЕ) на община Исперих до 2027 г.

Първата стъпка е насочена към определянето на обектите, в които ще бъдат въведени съответните мерки за енергийна ефективност. В зависимост от наличието или липсата на техническа документация (инвестиционно проектиране) за даден обект се пристъпва към избор на конкретни дейности и мерки, които ще бъдат предприети. В тази връзка е важно да се прецени рационалността от обединяване и групиране на мерки и обекти с цел по-лесното планиране и изпълнение на група сходни дейности за енергийна ефективност. Това ще улесни кандидатстването за финансиране за тяхното изпълнение от различни фондове и европейски програми.

Фиг. 11: Спестена енергия в % от въвеждане на различни енергоспестяващи мерки

Легенда: *1 - Изолация на външни стени; 2 - Изолация на под; 3 - Изолация на покрив; 4 - Подмяна на дограма; 5 - ЕСМ по осветление; 6 - ЕСМ по абонатни станции; 7 - ЕСМ по котелни стопанства; 8 - ЕСМ по прибори за измерване, контрол и управление; 9 - Настройки (вкл. „температура с понижение”); 10 - ЕСМ по сградни инсталации; 11 - Други (въвеждане на система за енергиен мениджмънт и т.н.).*
Източник - АУЕР

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Средните периоди на откупуване[7] за най-често препоръчваните енергоспестяващи мерки (ECM) са представени на Фигура. 11.

Изборът на обекти, дейности, мерки и проекти следва да бъде направен на база технико-икономически анализи на потенциала за намаляване на енергийното потребление след тяхното реализиране. Също така при избора е необходимо да бъдат взети предвид срокът на възвръщаемост на вложените инвестиции, прилагане на ефективни технологии в съответната област, както и следните особености:

- Състояние на обекта и степен на амортизация;
- Подход при определяне на необходимите инвестиции;
- Механизми за мониторинг на вложените бюджетни средства;
- Индикатори на резултатите от въвеждане на мерки и дейности за ЕЕ;
- Възможност за мултиплициране на резултатите в други обекти.

Прилагането на актуалните методи на саниране и изолационните материали водят до понижаване коефициента на топлопреминаване през външните ограждащи конструкции и до намаляване степента на инфилтрация до стойности, съобразени с изискванията за енергийна ефективност. Най-често залаганите мерки за намаляване на енергийната консумация са свързани с подобряване на техническите показатели на основните конструкции на обектите - изолация на външни стени, подове и покриви, както и подмяна на дограма. Следващите по значимост мерки са подобряване функционирането на котелни отоплителни инсталации и абонатни станции, чрез цялостната им подмяна или подмяна на елементи от тях. Веднага след тях се нарежда мярката за подобряване работата на инсталациите за топла вода и вентилация. Това включва частична реконструкция или цялостна подмяна на инсталациите – отоплителни тела, помпи, вентилатори, арматура и тръбна мрежа (вкл. изолация), въвеждане на автоматика и др. Останалите мерки не са предписвани често, но и те от своя страна също водят до сериозна икономия на енергия.

Различните мерки за енергийна ефективност в сгради оказват различно влияние върху икономията на енергия. Изпълнението на мерките за енергийна ефективност може да се обвърже с препоръките в заключителните доклади от проведените енергийни обследвания на сградите общинска собственост. При обновяването на тези сгради освен мерки по подобряване на термичната изолация, след доказване на икономическата

[7] *Ефектът от реализирането на дейностите и мерките се изчислява на база действащите в момента цени на топлинната и електрическата енергия и на горивата. Тези цени продължават да се повишават на база на непрекъснато растящите цени на горивата на международните пазари, поради което срокът на откупуване ще бъде по-малък в сравнение с направените изчисления. Допълнителна предпоставка за намаляване срока на възвръщаемост на инвестициите е и бъдещата възможност за търговия с вредни емисии.*

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

ефективност, могат да се включат и мерки за въвеждане на слънчеви колектори и заместване на съществуващо отопление с такова, базирано на ВЕИ или други енергоефективни източници. Изборът на подходящите мерки, дейности и последващи проекти е от особено значение за успеха и ефективността на енергийната политика на Община Исперих. Най-общо предприеманите мерки могат да бъдат разделени на посочените по-долу две основни групи.

Административни мерки:

- Въвеждане на енергиен мениджмънт на територията на общината и функционираща Общинска администрация в съответствие с регламентираните права и задължения в ЗЕЕ.
- Ефективно общинско планиране за внедряване на ЕСМ в сгради и обекти, общинска собственост.
- Насърчаване реализирането на инвестиционни намерения в частния и бизнес сектори за внедряване на ЕСМ в жилищни и стопански сгради и използване на високоефективни енергийни консуматори и съоръжения.
- Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови.
- Модернизация на уличното, парково и фасадно осветление.
- Обновяване на електропреносната мрежа на територията на общината.
- Провеждане на информационни и обучителни кампании сред населението за ползите и практическите особености на използването на консуматори с висок енергиен клас в бита и бизнеса и въвеждане на ЕСМ в сгради.

Технически мерки:

- Мерки, насочени към подобряване енергийните характеристики на сградния фонд на територията на общината: изолация на външни стени; изолация на под; изолация на покрив; подмяна на дограма; ЕСМ по осветление; ЕСМ по абонатни станции; ЕСМ по котелни стопанства; ЕСМ по прибори за измерване, контрол и управление; автоматизация и настройки; ЕСМ по сградни инсталации; въвеждане на система за енергиен мениджмънт.
- Мерки, насочени към подобряване енергийните характеристики на външната осветителна уредба в общината.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

- Мерки, насочени към използване на техника, машини и съоръжения с висок енергиен клас в обществения, частния и бизнес сектор.
- Мерки, насочени към подобряване на енергийната ефективност в транспорта – подновяване на автопарка и оптимизиране на транспортните схеми.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

Таблица 11: Списък с приоритетни дейности и проекти за енергийна ефективност в община Исперих до 2027 г.

№	Проект	Прогнозна стойност (лева) без ДДС	Източник на финансиране
1	Реализиране на проект за уличното осветление в общината	3 442 000	НПВУ, СПРЗСР, ЕИП
2	Въвеждане на енергоспестяващи мерки в Административните сгради на общинска администрация гр. Исперих	1 000 000	НПВУ, СПРЗСР, ЕИП, Държавен бюджет
3	Въвеждане на енергоспестяващи мерки в сградите на здравеопазването /стоматологията и поликлиниката/ - гр. Исперих	600 000	НПВУ, СПРЗСР, ЕИП, Държавен бюджет
4	Въвеждане на ЕСМ в сградата на ОУ "Васил Априлов" гр.Исперих	1 027 207	НПВУ, СПРЗСР, Държавен бюджет
	Ремонт и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на гимназия "Васил Левски" УПИ I -1977, КВ. 56 гр. Исперих	722 000	НПВУ, СПРЗСР, Държавен бюджет
5	Въвеждане на енергоспестяващи мерки в Спортната зала в гр. Исперих	234 150	НПВУ, СПРЗСР, ЕИП
6	Въвеждане на ЕСМ в сградите на училища и детски градини в община Исперих	1 450 000	НПВУ, СПРЗСР, Държавен бюджет
7	Въвеждане на ЕСМ в сградите на културните институции на общината	450 000	НПВУ, СПРЗСР, Държавен бюджет
7	Въвеждане на ЕСМ в сгради на кметства в община Исперих	550 000	НПВУ, СПРЗСР, Държавен бюджет
8	Обновяване на отоплителните инсталации на общински сгради и смяна на източниците на отопление	600 000	НПВУ, СПРЗСР, Национални и други донорски програми
9	Въвеждане на ЕСМ в частни жилищни сгради на територията на община Исперих	14 000 000	Национални и други донорски програми
10	Повишаване на енергийната ефективност на стопански сгради в общината	400 000	Частни инвестиции, СПРЗСР и други донорски програми
11	Извършване на енергийни обследвания на общинския сграден фонд и издаване на сертификати за ЕЕ за обекти с РЗП над 250 кв.м.	7 000	Общински бюджет
12	Създаване на Общинска информационна система за енергийната ефективност	2 000	Общински бюджет
13	Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на ЕСМ	1 000	Общински бюджет
14	Обучение на специалисти от бщинската администрация, отговарящи за ЕЕ	-	ИПА, АУЕР и др.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

	ОБЩО ЗА ПРОГРАМАТА[8]	**10 485 357**	

За разглеждания програмен период (2023-2027г.) е предвидено да бъдат изпълнени дейности по подобряване на енергийна ефективност на обществени сгради, в които се предоставят обществени услуги. Предвижда се внедряване на мерки за енергийна ефективност в административните сгради на общинска администрация град Исперих, в здравни институции – стоматология и поликлиника - гр. Исперих, Спортната зала в гр.Исперих, училища, детски заведения, читалища, кметства и др. Предвижда се и реализиране на Проект за улично осветление, след извършено енергийно обследване на мрежата за външно улично осветление във всички населени места на общината на обща стойност 3 442 хил.лв.

Общият индикативен бюджет възлиза на близо 10 500 хил. лв. без ДДС. Предвижда се подпомагането на мерки за енергийна ефективност при обновяването на многофамилни жилищни сгради в рамките на 14 000 000 лв. без ДДС.

Общата оценка на необходимите ресурси за реализация на Програмата за енергийна ефективност (2023-2027) година на Община Исперих е на база експертна оценка за общата финансова рамка в Програмата за реализация на ПИРО на Община Исперих за периода (2021–2027) година, която се предвижда да бъде изпълнена като предпоставка за постигане на поставените стратегически приоритети и специфични цели на общината в края на периода.

VIII. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

След въвеждането на широкообхватните мерки и дейности за енергийна ефективност, включени в настоящата Програма на община Исперих ще се постигнат следните ефекти:

- Подобряване комфорта на обитаване в обществените сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление и осветление;

[8] *В общата сума на ПЕЕ не са включени разходите за жилищните сгради (ред 9 от Таблица 11)*

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

- Оптимизиране на бюджетните разходи в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнените енергоефективни мерки, спрямо нормативно определените за предходни периоди;
- Удължен експлоатационен срок на публичната инфраструктура и на съставните инсталации и съоръжения;
- Намаляване въглеродните емисии и парникови газове;
- Подобряване на качеството и ефективността на уличното осветление и привеждането му в съответствие със съвременните норми;
- Подобрено качество на атмосферния въздух;
- Създадена подходяща информационна среда за стимулиране на инвестиции във ВЕИ;
- Намаляване разходите за енергия и редуциране на въглеродните емисии, в резултат на въведени системи използващи възобновяеми източници на енергия;
- Увеличен дял на бизнес инвестициите в технологии за изграждане на ВЕИ;
- Повишено ниво на информираност и изградена положителна нагласа сред обществеността и бизнеса за енергийно ефективно поведение;
- Цялостно намаляване на потреблението на енергия;
- Повишаване на дела на зелените инвестиции на територията на община Исперих;
- Повишен капацитет на Община Исперих за планиране, реализация и мониторинг на местни политики за енергийна ефективност;
- Подпомагане постигането на устойчиво енергийно развитие и подобряване на показателите на околната среда, свързано с изпълнение на поетите задължения от Република България.

За някои от мерките е възможно да се получи сравнително дълъг срок на откупуване, но в тези случаи трябва да се има предвид тяхната екологичната значимост. Освен това, е важно да се подчертае, че ефектът от реализирането на дейностите и мерките

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

се изчислява на база на действащите в момента цени на топлинната и електрическата енергия и на горивата. Тези цени ще продължават да се повишават, вследствие на непрекъснато растящите цени на горивата на международните пазари, поради което срокът на откупуване може да се окаже по-малък, в сравнение с направените изчисления.

В дългорсочен план изпълнението на общинската Програма за ЕЕ ще доведе до:

- опазване на околната среда;
- забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;
- подобряване на условията и стандарта на живот на хората в община Исперих;
- диверсифициране на енергийните доставки и намаляване на зависимостта на крайните клиенти от цените на горива и енергии;
- създаване на нови пазарни възможности за търговци (производители, фирми за услуги и т.н.) и разкриване на нови работни места;
- създаване на конкуренция между основните енергийни доставчици и по-голяма сигурност на доставките.

IX. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Предвид специфичните условия, които съпътстват реализирането на мерки за енергийна ефективност за всеки конкретен обект на интервенция се изготвя индивидуален план за изпълнение. От съществено значение е извършването на проучвания относно състоянието на обектите, необходимите мерки за постигане на оптимални резултати, анализ на данните от енергийните обследвания или изготвяне на такива, ако не са налични.

Следващата стъпка е осигуряване на финансиране за предприетите мерки, както и изготвяне на инвестиционни проекти и необходимата документация за законосъобразното протичане на строително-ремонтните дейности. За да бъдат отчетени резултатите от предприетите мерки за енергийна ефективност се определят индикатори, които се следят периодично. Данните се систематизират и обобщават. Обобщената информация дава яснота относно постигнатия ефект и реализирането на заложените цели.

Приетата цел на ЕС за декарбонизация на сградния фонд до 2050 г. и изискванията на новата Директива за енергийните характеристики на сградите за разработване на

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

национални стратегии за привличане на инвестиции за обновяване на сградния фонд с цел декарбонизация до 2050 г. и конкретни спестявания за 2030 и 2040 г., водещи към тази цел, означават, че сградните обновявания от този момент нататък следва да се стремят към максимални спестявания при икономическа рентабилност в рамките на целия жизнен цикъл. Обновените сгради следва да оползотворят целия наличен потенциал за спестявания, като малкото оставащо количество потребна енергия трябва да бъде доставяно от възобновяема енергия, произвеждана на място или в близост до потреблението. Същевременно, трябва да се осигури оптимален комфорт, качество на въздуха в помещенията и хигиенни условия на обитаване, което предполага особено внимание към сградните системи и инсталации.

Като потвърждение на това Министерски съвет приема Национален план за сгради с близко до нулево потребление на енергия, разработен на основание чл. 9, ал.1 от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите. Националният план за сгради с близко до нулево потребление на енергия 2015 – 2020 г. има за цел да превърне концепцията за сгради с почти нулево потребление на енергия в практически приложима алтернатива на бъдещото строителство на нови сгради в България след 2018 г., а при доказана ефективност на разходите и при обновяване на съществуващи сгради за различните подкатегории на сградите. Целта е да се промени съотношението на дяловете на енергийните източници, използвани в сградите, което в съчетание с много добри и балансирани за зима и лято енергийни характеристики на ограждащите елементи да доведе до оптимизиране на годишния разход на енергия до ниски нива, без от това да е повлиян комфортът на обитаване в сградите.

Община Исперих има за цел през следващите години да подготови и подаде за финансиране значителен брой инвестиционни проекти. Предвидено е постигането на значителен потенциал, чрез привличане на допълнителни инвестиции за повишаване на енергийната ефективност в крайното потребление на енергия, което е от изключителна важност за реализацията на основните цели на настоящата програма.

X. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Инвестирането в енергийната ефективност е средство за намаляване на разходите, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда. При реализиране на

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

проекти за подобряване на енергийната ефективност, средствата започват да се възстановяват веднага след влагането им.

Финансирането на дейностите и проектите включени в Общинската програма за енергийна ефективност на община Исперих за периода 2023–2027 г. може да бъде осигурено чрез национални и европейски програми и фондове, както следва:

- Републикански (държавен) бюджет - средствата за изпълнение на целевите годишни програми за осъществяване на мерки по ЕЕ се предвиждат ежегодно в републиканския бюджет, в съответствие с възможностите му;
- ЕСКО договори от собствен капитал на изпълнителя или чрез предоставяне на участие в ПЧП на други инвеститори (търговски дружества, банки);
- Заемен капитал - предоставян от финансови институции (банки, фондове, търговски дружества, включително и предприятията, предлагащи услуги в областта на енергийната ефективност), финансов лизинг и др.
- Продажба на единици редуцирани емисии на парникови газове (използвайки механизмите на "международна търговия с енергии", както и чрез сключване на т. нар. "офсет" сделки);
- Безвъзмездни средства (грант, субсидия) от различни фондове и международни програми.

Финансирането (цялостно или частично) на проектите по енергийна ефективност може да се осъществи от различни източници, като ползването на всеки от тях зависи от юридическия статут на собственика на проекта, както и от спецификата на самия проект, а именно:

Бюджетни средства

Средствата са съобразно възможностите на бюджета за съответната година. При обекти общинска и държавна собственост средствата, предоставяни от републиканския бюджет, могат да бъдат заявени чрез бюджетите на общините и областните администрации и се определят като целеви субсидии от републиканския бюджет. Средствата са съобразно възможностите на бюджета за съответната година. При обекти със смесена собственост (държавна и общинска) средствата, предоставяни от

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

републиканския бюджет, могат да бъдат заявени чрез бюджетите на съответните ведомства пропорционално на дялове им. Отпуснатите от държавния бюджет средства трябва да бъдат изразходвани в рамките на една календарна година.

Собствени средства

Стопанските субекти могат да реализират предложените мерки за енергийна ефективност чрез собствени средства. Възможно е да ползват и някои от споменатите по-горе механизми.

Източници за финансиране на мерки по енергийна ефективност и насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници в България са:

- ✓ Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" (ФЕЕВИ);
- ✓ Международен фонд “Козлодуй” /МФК/.
- ✓ Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (чрез Програмата за развитие на селските райони) и други европейски фондове и програми.
- ✓ Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда.
- ✓ Финансиране от трета страна – чрез договори с гарантиран резултат, изпълнявани от предприятия за енергоефективни услуги – ЕСКО компании.
- ✓ Търговски заеми, предоставяни от местни търговски банки.
- ✓ Финансов лизинг.
- ✓ Продажба на единици редуцирани емисии на парникови газове, използвайки механизмите на "съвместно изпълнение" и „търговия с емисии”.
- ✓ Средства (вкл. целеви субсидии) от републиканския бюджет.
- ✓ План за възстановяване и устойчивост - включва значителен брой инициативи за повишаване на енергийната ефективност и стимулиране на плавен преход към декарбонизация, напр. „Програма за финансиране на единични мерки за производство на енергия от възобновяеми източници в еднофамилни и многофамилни сгради“ и др.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

XI. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ

Планирането и управлението на потреблението и производството на енергия в общините се осъществява възоснова наличната информация за текущото състояние на отделни обекти. Тази информация трябва да съдържа данни за характеристиките на обектите, производството и потреблението на енергия, равнището на ефективност в използването на горивата и енергията, техническото състояние и експлоатационните условия в обектите на въздействие, както и достъпните финансовите ресурси. Тази информация може да помогне за вземане на коректни решения само ако е пълна, надеждна, добре подредена и организирана. До настоящия момент мониторингът върху изпълнението на общинската програма за енергийна ефективност се осъществява чрез изготвяне на периодични справки, анализ и оценка на данните в тях.

Информационната система за наблюдение на енергопотреблението, която предстои да бъде внедрена ще обхваща всички сгради, собственост на Община Исперих и системите за улично осветление и ще създаде възможност за анализиране на цялостното енергийно потребление през периода 2023-2027 г. Събираната информация ще се използва предимно за изготвяне на анализи и оценки, за наблюдение и контрол върху изпълнението на общинската енергийна програма и ще спомагне за набелязване на цели при актуализацията на програмата през следващите години.

Препоръчително е създаването на уеб-базирана софтуерна система за автоматизирано въвеждане на данни, която да облекчи работата на общинската администрация и да предлага разнообразни справки, които да оптимизират процеса на вземане на решения за управление на енергията и сградния фонд като цяло. Правилно поддържаната информационна система ще позволи идентифицирането на приоритетни проекти за енергийна ефективност и насочването им към подходящия източник на финансиране. Данните за реалното потребление и възможностите за генериране на реален финансов поток, чрез спестяванията ще подпомагат решенията за привличане на пазарни източници на финансиране. По този начин с ограничения публичен ресурс биха могли да се изпълнят повече проекти за по-малко време. Реализираните и прогнозни ефекти следва да бъдат изразени чрез количествено и/или качествено измерими стойностни показатели /индикатори.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

Таблица 12: Специфични цели и мерки за повишаване на енергийната ефективност, очаквани резултати и индикатори за тяхното измерване

№	Специфични цели	Мерки за ЕЕ	Очаквани резултати	Индикатор	Мярка	Източник на информация
1	Подобряване на енергийните характеристики на общински сгради	Извършване на енергийни обследвания и сертифициране на обекти;	Извършени енергийни обследвания на сгради общинска собственост; Идентифицирани мерки за подобряване на енергийната ефективност на сградите;	Сгради с извършени енергийни обследвания	Брой	Резюмета и доклади от извършени енергийни обследвания на сгради;
		Саниране на общински сгради и внедряване на ЕСМ	Въведени ЕСМ в общински сгради;	Обновени общински обекти;	Брой	Технически и работни проекти;
			Намаляване потреблението на енергия от санираните обекти; Повишаване на комфорта на обитаване на обектите; Увеличаване на експлоатационния срок на обектите;	Количество спестена енергия;	kWh	Справки за потребявано количество ел. енергия;
				Количество спестени емисии на CO^2	Тон	Актове за въвеждане в експлоатация;
			Намаляване разходите за потребявана енергия в общинския бюджет.	Реализирани икономии в общинския бюджет	Лева	Годишни отчети за изпълнение на общинския бюджет.
2	Повишаване на енергийната ефективност на жилищни сгради	Саниране на жилищни сгради и внедряване на ЕСМ	Въведени ЕСМ в жилищни сгради;	Обновени жилищни сгради;	Брой	Технически и работни проекти; Издадени разрешения за строеж; Актове за въвеждане в експлоатация; Справки за потребявано количество ел. енергия.
			Намаляване потреблението на енергия от санираните обекти; Повишаване на комфорта на обитаване на обектите; Увеличаване на експлоатационния срок на обектите.	Количество спестена енергия;	kWh	
				Количество спестени емисии на CO^2	Тон	
3	Повишаване на енергийната ефективност на стопански сгради	Саниране на стопански сгради и внедряване на ЕСМ	Въведени ЕСМ в стопански сгради; Намаляване потреблението на енергия от санираните обекти; Подобряване условията на труд; Увеличаване на експлоатационния срок на обектите.	Обновени стопански сгради;	Брой	Технически и работни проекти; Издадени разрешения за строеж; Актове за въвеждане в експлоатация; Справки за потребявано количество ел. енергия.
				Количество спестена енергия;	kWh	
				Количество спестени емисии на CO^2	Тон	

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

4	Повишаване ефективността на уличното осветление	Обновяване и модернизиране на уличното осветление в населените места на общината	Идентифицирани мерки за подобряване на енергийната ефективност на общинската мрежа за улично осветление; Намаляване потреблението на енергия и повишаване качеството на уличното осветление; Намаляване разходите за улично осветление в общинския бюджет.	Населени места с модернизирано и обновено улично осветление; Количество спестена енергия; Количество спестени емисии на CO^2 Реализирани икономии в общинския бюджет	Брой kWh Тон Лева	Справки за потребявано количество ел. енергия за улично осветление; Годишни отчети за изпълнение на общинския бюджет.
5	Повишаване капацитета на местната власт в областта на ЕЕ	Привличане на инвестиции и реализиране на проекти за ЕЕ; Придобиване на опит и изграждане на административен капацитет за управление на проекти в областта на ЕЕ. Прилагане на енергиен мениджмънт в обекти, общинска собственост.	Изпълнение на заложените в общинската ПЕЕ проекти и дейности; Проведени обучения на общински служители за енергиен мениджмънт и управление на проекти в областта на ЕЕ; Оптимално потребление на енергия от обектите общинска собственост; Създадена информационна система за наблюдение и контрол на енергийното потребление в общински обекти.	Реализирани проекти в областта на ЕЕ; Проведени обучения; Обучени общински служители за ЕЕ; Създадени информационни системи за наблюдение и контрол на енергийното потребление в общински обекти.	Брой Брой Брой Брой	Документация на реализираните проекти; Присъствени списъци, сертификати и други документи за проведени обучения; Годишни справки от създадената информационна система за количествата потребявана енергия и генерираните разходи.
6	Повишаване информираността на гражданите и бизнеса за ЕЕ	Организиране и провеждане на информационни дни, кампании, семинари, курсове и обучения с цел повишаване познанията и културата на гражданите и бизнеса в областта на ЕЕ	Подобрена информираността на гражданите и бизнеса по въпроси, свързани с ползите от въвеждане на ЕСМ	Проведени информационни кампании; Проведени семинарии обучения; Изработени информационни материали; Публикации в медии.	Брой Брой Брой Брой	Присъствени списъци; Снимки; Копия на информационни материали; Копия на публикации в медии.

Наблюдението и контролът на общинската програма за ЕЕ трябва да се осъществява на три равнища.

Първо равнище: Осъществява се от общинската администрация по отношение на графика на изпълнение на инвестиционните проекти залегнали в годишните планове. По

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"

заповед на кмета на общината оторизиран представител на общинска администрацияизготвя периодично изготвя доклади за състоянието на планираните инвестиционни проекти и прави предложения за актуализация на годишните планове. Периодично (поне един пъти в годината) се прави доклад за изпълнение на годишния план и се представя на Общинския Съвет.

Второ равнище: Осъществява се от Общинския съвет.

Общинският съвет, в рамките на своите правомощия, приема решения относноизпълнението на отделните планирани дейности и задачи по ЕЕ.

Трето равнище: АУЕР

XII. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Отчитането на изпълнението на Програмата за енергийна ефективност се осъществява пред АУЕР. Общинска администрация - Исперих има задължението ежегодно да изпраща попълнени отчети за напредъка по изпълнението на настоящата Програма за енергийна ефективност до Изпълнителния директор на агенцията.

Съгласно Чл.12, ал.5 от ЗЕЕ, (6) (Изм. – ДВ, бр. 21 от 2021 г., в сила от 12.03.2021 г.) отчетите по ал. 5 съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят не по-късно от 15 декември на отчетната година на изпълнителния директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР.

Отчетите се изготвят по образец, утвърден от Изпълнителния директор на агенцията и се публикуват на интернет страницата на Общината.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Общинската програма за енергийна ефективност на община Исперих за периода 2023 –2027 г. е основен документ за провеждане на балансирана и устойчива енергийна политика на местно ниво. Тя дава възможност да се оптимизират подходите и методите за вземане на съответните решенията от страна на Общинския съвет и да се подобри дейността на администрацията.

Очакваният резултат от изпълнение на програмата е:

- Намаляване потреблението на енергия от конвенционални горива и електрическа енергия на територията на община Исперих;

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ“, по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ”

- Намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух;
- Повишаване на благосъстоянието и намаляване на риска за здравето на населението.

От гледна точка на последващото прилагане на програмата, тя не е „еднократен акт" със завършен краен продукт, водещ до решаване на проблемите на общината. Тя подлежи на допълнения и актуализация – т. нар. „подход на стратегическо планиране и програмиране", при който планирането динамично и последователно се детайлизира на отделни етапи. При създаването на Програмата за ЕЕ на община Исперих се прилага този подход, като се спазва изискването за непрекъснато отчитане на динамично променящите се във времето условия, фактори и предпоставки с оглед реализирането на дългосрочните и краткосрочните цели на местната политика за устойчиво енергийно развитие.

Програмата за енергийна ефективност на община Исперих 2023-2027 г. има отворен характер и срока на действие може да се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от законодателни промени, новопостъпили данни, инвестиционни намерения и възможности за финансиране на планираните мерки.

Този документ е създаден в изпълнение на проект № BG05SFOP001-4.003-0001 - „ПРОГРЕС-Подкрепа за развитие на общините, градовете и регионите за европейско сближаване", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, по процедура „Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ", по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ"